

פסקי הלכות שחבר המקובל הרב רבינו מנחם זצ"ל מריקאנטי

(א) אלא מלמד. ביראים סי' י"ז נקטו ממנר או פשאים. והוא לפרש שלא תשע לנביא שיענה דבר ר"ת שכחב לזמן לעשות עולות לפשאים. ורבינו צבונם פשאים כהענין ד' ביראים. והיינו משום דהניח דעה ר"ת ונראה דהם לשיטתו. וכן הוא בש"ע ח"ה סי"ט ט'. והנה הרי"ף והרמב"ם פסקו כר"י בנמנוח דל"ע דשאר מינים פטור מה"ט. והשי"ו והוס' ורש"ט פסקו כרבנן והנחה וכן יהודה דחייבים מה"ט. וכתשו' משכנתא יעקב תה"ט סימן ח' השב ע"ל ע"פ הרמ"ט משום דרביס ויכוה. ודע דהנה תלמוד ח' גר"י והמר שמי' ולא חידש כלום מודעת' כ' וכבא ז"כ תלמוד לגבי דר"ג וסי' אז דן לפניו בהלכה ט' ואין הלכה כתלמוד במקום הרב כו' ע"ט. ואי אומר למ"ט הרמ"ט פ"ד סוכה סס"א דר"ח דלמר משמי' דכך יתקן קיבלה מיי' מדלף פריש גמול' דפלוג עלי' וה"ל ר"ח חד לגבי ט"ט. ואז"כ סי' מדלף פריש גמ' דרשנה פליג על ר"י רבי' ש"ט מכות' ס"ז. ולומר דתלמוד האומר מרבי גרע. כבז כבז יזיד מלאכי ס"ט רמ"ט

לחכמים לעקור ד"ת בשא"ח כדאיחא בימינו דק' ל' וכדלסיביו שה"ס' שם דלא נחייב בליזית עד אשר השעונוף וזו הוא שא"ח. והל' ל"ד להקד' דחשיב שם דעקרו עשה בשא"ח כדי לקיים גזירת חכמים כדחשיב שם ערל הארץ וחזול' כ'. דעס ח"א לקיים גזירת חכמים זולה בעקירת ד"ת חבל הכא לא ילבש הסדין ויקיים גזירתם בלי עקירת ד"ת. אך כזה כבר הק' הפרמ"ג בפתיחה להלכות ליזית א"ך לזכרון תולת כג' כגשות בלי תכלת לבצל המזול דסובר דתכלת מעבכ לא הלכן וסי' כמ"ט הבי' סי' י"ג בשם המרדכי דהשורה לא אמרה אכור לי"ך כנד של דרבע כגשות בלא ליזית חלף מנוח עשה להטיל ליזית ומשאינו יכול ממחה שבת ליזית עובר וסי' כזה"ז ח"א תכלת דאין לנו ע"ט. וה"י מה שמשוכב להטיל ליזית דשפקן בסדין מגזירת חכמים לפר"ת ליזי נאשך לי"ך בהגדר בלא ליזית ולכן אין לחייב לטוב לביטח הסדין והל' דחשיב ה"ס' זו לעקירת ד"ת בשא"ח כוח אשתיק גזירתם חבל אשר שצונו ליזי עשה אכסור בלישית הסדין בלא ליזית. והנה

דיני ציצית ותפילין .

א כתב הר' אליעזר סמ"ך דירא שמים לא יעשה

מלי"ת (א) אלא מצטר ולא משאר מינים רדילמא קיימא לן ברב נהמן דאמר בפרק התכלת שיראין פוטריין מן הציצית דסבירא ליה כרבי [ישמשא] דאמר בנדרים בתורה פתם צמר ופשתיים [ולא כרבא דאמר צמר ופשתיים ופוטריין בין במינן בין שאר מינין במינן פוטריין שלא במינן אין פוטריין] ומיהו טוב לחוש לדברי הרב ז"ל. ורבינו תם אומר שאין לעשות מליטות של פשוטן ולא לעשות בו ציצית אפי' מינו דקיימא לן בבית שאשי דפטריין סדין בציצית והמברך סברך ברכה לבטלה.

ב פירש הר"א סמ"ך דהא דאמר גבי מלי"ת הוחת לא

יפחות מו' ר"ל מו' תוליות וכל תוליות ג' כריכות דהו"ו ב"א כריכות בין כל אחד ואחד. וחזרו הנאונים דהא דקפריין אמנין דחוליות הני מילי בזמן התכלת אבל חשתיא אין קפירה אלא במלא בין קשר לקשר עד שיהא שם (ב) רוחב גודל עם הקשר. ובמלי"ת שאולה יש אופרים לברך וי"א שלא לברך עד שיטול רשות : כתב

בדין פירק התכלת פירש רש"י התכלת ליזי מעבכת ח"ה הגבן וחף על גב דמלוה לתת תכלת ג' תועין כו' חל"ה אין ז"ל מעבכ את ז' וחי עביד דרשנתן תכלת או חריבעתן לבן י"א. ובספר קדושת יו"ט סי' ל"ה הר"ך זכ"ר פרש"י דס"ל דתכלת ולבן אינן שני מנוח כתפילין של ראש ושל די לומר דבשני חוטין מה או מה קיים מזה וחסר מזה ח' חלף מזה ח' חלף חתה היא דלחבע תועין צעיון וסיכא דיש' ו' חוטין או מכללת או מבין י"א י"ד מנוח ליזית לגמרי חלף דלא עביד מזה מן המובחר והכריחו לפרש כן מחמת דס"ל כהר"ש שחוצה במרדכי דנפסקו לו חוט של עולות בשנת אכסור ללבוש הגבד דבלישית בלא ליזית עובר בשעה כו' וחי תכלת ולבן שני מנוח ועבדי' חד חיסר מנוח השני ח"כ כשאינו עושה חלף אחד מהן אכור ללבוש דהרי חיסר מנוח ח' ואמאי אשגריין שם אין לו תכלת מטיל לבן למ"ד ליזית חובת גברא הא אכור ללבוש אי' דאין התכלת מעבכת בליזית כלל וי"א י"ד מנוח ליזית לגמרי בלא תכלת ולא חיסר מזה חלף דלא עביד מזה מן המובחר ע"ט. ולפ"ז ע"כ הא דחשיב בינמות סדין בליזית בלא תכלת העקירת ד"ת בשא"ח לפרש"י הוא מחמת מיטת עשיית המנוח מן המובחר דהיינו מה שלא מטיל תכלת בהסדין אף דאינו חסרון עולם. וכוון הדמורה דרשי' סוכר כהר"ש שבמרדכי דיש אכסור בולט על ההליכה בהגדר בלא ליזית. ע"כ לא סי' חלפה לו לפרש כה"ה דפטור אף מליזית דשפקן לח"כ מחסר מנוח ליזית לגמרי וחי' רחוי לאכסור לו לי"ך בו דלא עדיף גזירה חכמים שלא לעשות ליזית מהיכא דאין לו לאכסור לי"ך בהגדר.

(ב) רוחב גודל עם הקשר

מבואר ח"ה ע"כ דגודלים עם הקשרים ובי"א מר"מ פ' פנחס שכתב שיהא בין קשר לקשר כמולת אגודל ע"ט. ולכאורה בין קשר לקשר משמע בלא הקשרים ופליג על כהר"ש. אך י"ל דגם הר"מ סובר כהר"ש ובענין שכתב בספר תולדות אדם דה"ל בח"ט דה"ל באכרית פירש כל שלא עשה בין חלילה לארבעה לחכמה אחרונה דכונתו לכלול גם האכילות בשיעור זה דכונתו עברה ימים שבין ר"ה ליו"ט דכלל גם ר"ה וי"ט בחשבון ע"ט. וה"ל אף דנקיט בין קשר לקשר י"ל דהקשרים נכללו במולת אגודל :

וי"א שלא לגיך עד שיטול רשות. עי' בעור וכו' סי' י"ד ד"א לברך על עולות חנינו גם כשנטול שלא מודעתו דיהא

לענינו דאינו סברא [וע"כ פ"ב ע"ט] שם נחקקה בשיטת הרמ"ט דסוחר ע"מו בסק כלל דהואמר בשם אחר יסבור כוונתי' ומ"ט דאין לחשוב לרבה שיה' תלמוד דר"י. סהכ בש"ט פ"ח ממילה ס' ז' מבואר דכשהתלמוד סובר כהאחר שפליג על רבו מנתרף התלמוד להאחר למיהו רבים נגד יחיד ע"ט ובי"מ סי' ל"ט. אך ק"ל מדאיחא בשבת דל"ט דאין הכרעה תלמוד מערערת והא זה דהלכה כמכריע הוא משום דכלל דר' הו' שנים לגבי אחד כמ"ט סי' קפ"ג בשם הר"י ק"ט ע"ט. וכא תלמוד ממנתרף לכשגזרו רבו. רחוי שכריע גם הכרעה תלמוד. והנה להראש"ט לשיטתו בלא"ה יש לפסוק כרב יהודה נגד ר"י וכדפסקו כר' יהודה נגד ר"י כפ"ד דגדירם סי' ד' משום דר"י הו' מושג בהכמה כרב מר"י ע"ט. ובכארות החיים סי' פ' הביא חשבון הפוסקים כרב ע"ט. וה"ל לכאורה דגם הר"א"ל יפקוד כרבא מדרכת פ"ט דר"י בלאו דלא תחוב גבד חלומה שלא אסרה פורה חלף כגון בגד לבישתה ומלעותיה וכו'ואל בהם ולא בשאר כלים כעלי כסף או כהמות שאין אלו בכלל בגד. והוצא כחום' דקב"א שם ע"ט. והרי למאי דסובר דעב' קרא כרתיוב בגד יומא דמלגוטיה ומלעות דשאר מינים נתי אינם בלאו דלא תחוב אי סהס בגד דקרא דל"פ הוא ומדבריו משמע דלא ממעט דשאר מינים אי' דסובר כרבא דגם שאר מינים בכלל בגד. ואין לומר דמדרכין יחסר ציצית בגד דשאר מינים כדמחייבי' שאר מינים בליזית מדרכין לבי' דמלן לומר כן דמ"ט מכלאיה ונגעים דגם מדרכין אינו נוהג בשאר מינים. וע"כ דשאי' ליזית וכמ"ט הרמב"ם פ"ג מליזית ס' ב' דשאר מינים הוא מדברי חכמים כדי להסר במנוח ליזית ע"ט. ול"ש זה חלף בליזית דהכחוב שקלא ותלה בה כל המנוח כמ"ט הרמב"ם סוף ס' ליזית וחי' ראייתו. ומתאמר י' לרחות י"ב בראיה"ה חסרים מתידין. והנה מלבד פלוגתהן מסת"מ דפ"ע דכלאיה דחושב דאין נגעים וכלאיה וכגדי כהויה נוהג חלף בלא"ה ולי"ח ליזית ומשמע סת"מ כרבא ע"ט. די"ל דלא חשיב חלף מה שגם מדרכין אינו נוהג בשאר מינים.

משה"כ ליזית מדרכין נוהג גם בשאר מינים לא חשיב :

מיהו ר"ס ז"ל וכלאיה חסרים מתידין. והנה מלבד פלוגתהן בפשט הגמ' כמבואר במנוח דף מ'. ר"ל דרשי' לשיטתו מוכרה לפרש דלא נפטר רק תחלתה ולא מליזית דמיני. דיש להק' גר"ח דמתיר ללבוש עולות דשפקן בלא ליזית משום דיש כח

דמיון לי' למיעבד מזלום כממזיג' ויש דבשו דעת ומנרן גם כשלא
 סקנאו כפירוש בכתוב ע"מ להחזיר וכמ"ס מהר"ם דלדעתה
 דהכי כשאלו וכן כ' מהר"פחים דחושפין מנרן כעלית שאלה
 חוק ל' ע"ס. והג"ל ד"ל דכ"ס מודים להכרת הר"ם דמלי
 דמוכה ממעטין הוי כמפרש כהנ"ל.

אז שגב תפילין או שיגב כסוכה ולא בירך החילה חזר ומנרן אחר
 שנתעטף אקב"ו להתעטף בלילות ואחר שגב לניח תפילין ואחר
 שיגב לניח כסוכה. והג"ל בתפילין וליית שימשות ויברך ובת"ס
 רבינו מהר"ם דימשמש גם בלילות דקאי נמי אהשכס בלילה
 וכ"כ החו"ט שם במנחות ב"ד"ה

אלה דמחולקים בזה דהר"ם
 סובר דמוכה שסקנאו כיון שיברך.
 והר"פחים יסבדו דלוי דגם
 כאלו יקנאו ולא יברך נמי יעשה
 הלובש עטות בלילות מלווה אף
 שפטור מליית קאת מלווה מיטו
 איכה כלל נמי שאלו מלווה ועושה
 [אף שאלו גדול כמלווה ועושה]
 וכדמשמע בחולין דק"י ע"ב ב"ד"ה
 עלית ע"ס. וח"כ כיון דיש להא
 דקאת מלווה כפטולת השאלה ואין
 כשאלתו את העלית דמלווה כפטולת
 לבגלה גם כשלא סקנאו ולא
 יברך אף לנ לומר דהקנאו כיו
 שיברך. ולפי"ז כמפרש שנות כל
 לנרן כ"ל ע"מ מנרן דהוי כמפרש
 שמקנאו אבל אי ימלקי סלרפחים
 ויסבדו דלא אמרינן דמה דמוכה
 מהענין והא כמפרש לא ה' מהני
 אף כמפרש לנרן וזלח כשקנאו
 להניח. וברבנו רבינו כמפרש
 דקאי שני הדעות אם מנרן על
 נעילה של מדעתו. ופרש עד

דיני ק"ש
 ה זמן ק"ש של שהיית משעלה עמוד השחר עד
 שיכיר בין תבלת ללבן קורא בשעת הדחק
 כעון יוצא לדרך וכיוצא בו דק"ל בר' שמעון הדאמר
 פעמים שאדם קורא ק"ש של שחריית משעלה עמוד
 השחר ובדאמר פעמים דוקא בשעת הדחק סיירי
 (ה) וקורא בברכותיה אפי' יוצר אור ומשיכיר בין תבלת
 ללבן הדיע זמן ק"ש כמתני' ויכול לקרות ואפי' לתחילה
 חיהו לטובה מן הפוכה ויקרא בשעה הפוכה להניח
 החמה שיגבור אותה עם הניח החמה ויסמוך נאולה
 לתפלה ויתפלל ביום זהו דעת רב אלפס ורוב נאונים
 וכן

ב כתב הר"א מסיין דטוב הוא לעשות שני קשרים זה
 על זה בכל הדר' קשרים ובגמרא מוכח דקשר עליון
 צריך ב' קשרים ועל כך כתב הוא דנראה לו (ג) דאין
 לחלק בין קשר רקשר :

רצונות תפילין שנפקה בותר לתופרה (ד) בנידון
 וכ"ס בדברי ר"א מסיין ובדברי רבי' שמשון, ופי שהיה
 משביע לדרך וירא שבא יאבר מניחן וכשיגיע זמן ימשמש
 בהן ויברך עליהן וכ"כ רבי' שמשון שימשמש גם בציצותיו
 ורבינו יב"א מורה להניח סלית בלילי צום כבוד ולברך
 עליה וכל זמן שהאדם מתעטף חייב לברך :

שיעול רשות היינו ליקח רשות. וכמפרש על משאלו מדעתו
 והפרש עד שיכול להיות היינו רשות לנרן :

דאין לחלק בין קשר לקשר. במנחות ד"ל ע"א ב"ד"ה
 לא. כהנו דנוכס ר"ת לעשות ה' קשרים ועל כל
 קשר ב' קשרים כיון שיהא קשר של קיימא. זה לע"ק דכיון
 דהקשר שסמוך לענין הוא קשר קיימא מנ' קשרים זה יחזיק
 להקשרים הסקודים שבין גריל לגדיל כל ככהס מקשר אחד.
 ובגמלא הקשר הראשון שהוא דאורייתא מהל"מ [להבדילין שהוא
 הסמוך להקשר] י"ל דלרין ב' קשרים דבעינן שיתקיים מעגמות
 הקשר בלא סיוע ממקום אחר. אבל שארי הקשרים שסם להשלים
 למספר תרי"ג בקשר א' כיון דיתקיימו ע"מ הקשר מנ' קשרים
 כסמוך להשעף. וע"כ רבי' דק"י לעטם הר"א ממוכ שאלו לחלק בין
 קשר לקשר. ובת"ס הר"א דמוכה בנמ' דקשר עליון לרין ב'
 קשרים. הוא מדפרישין בשבט דע"ד אהא דתמן התופר שני תפירות
 וזה לא קיימא ומשי' והוא שפקרן והסם בקשר אחד מיירי דלי
 בב' קשרים מלי אירי' משום תופר חפ"ל משום קושר אלמלא לא
 מיירי קשר מתקיים אלא בב' קשרים והובא בר"ן ע"ס. וכבר
 עמד בתש' חנות ויאר' ס' קמ"ג דל"כ אכתי קשה קשיית הגמ' והא
 כ"א קיימא ע"ס. והג"ל ד"ל דהשני תפירות והקשר אחד מסייע
 ללא לחזק להקשרים קאת. ולאכ מלאכה דתופר סני הא דמתקיים
 קאת אבל לאכ מלאכה דקשר בעינן סיהא לו קווס חוק ואמין.
 והדי דעת כמה כדווחא דלפי כמגענותו הוא קשר חוק כל
 שבעתו הסתירו ואין קרוב אינו חייב עליו ע"י ב"ח"ס ס' ש"ו
 ובת"ו סס. ובתפירה לא אחר ארס מעולם שאכ בדעתו לקרוב
 התפירה מיד שפטור. וחזין דל"ד תפירה לקשרה כהא דלרין
 שיתקיימו. דלמלאכה דתופר בקווס כ"ד סני להסחייב משא"כ
 בקווס דקושר. וח"כ ב' תפירות בליתו קשר אחד אף דמתי
 חד לאידך להקשרים קאת מהני לחזוב דלכ מלאכה דתופר ול"מ
 לחזוב אכ מלאכה דקושר :

הרמב"ם דמיידי בלפ"ח לו למשמש. ולכאורה י"ל דלהתעטף
 ולהניח משמש הלפון על הפחלת פעולה ולכך לרין ממשמש
 בברכתו. אף בברכת על מלות תפילין ובעלית קמן על מלות לילית
 [ע"י בש"ע ס' ח' ס"ן] דמי לכוזה דמנרן בלא שום פעולה.
 ועכ"ז נטון למשמש וטלוי כסוכה דל"ס ב' משמש. וע"י בב"י
 ב"ח"ס ס' ח' :

ור"ב"א מורה להניח עלית בליל לוס כבוד ולנרן. עמ"ס
 במשכנזו יעקב חל"ת ס' כ"ב דיתדלי מיהו סה"ה
 והרי"ב"א דמחייבו כמות יוס בלילה ע"ס. ולע"ק להפטרות אכ
 מחייב כשמדליקין גרות למ"ס סמוע בחת"ס ה' סק"ו דרון חליו
 תחלת דין בלילה לאור סנר דין דיעולין לערות ע"ס. וה"כ בזה
 דתמעט מן ורליתס אותו דיימא דכישנו ברא"י יחייבו וטלוי יש
 לחלק. ובכ"ה סביבו התורומים על סממ"ע ע"ס ב"ח"ס סק"ו :

וכ"ז שיהא מתעטף חייב לנרן. מסתימת דבריו משמע אף
 בשבט ע"ל לחזור ולהתעטף וכהמחבר ס' ח' ס"ד. וכן
 כנפל עיייתו שלא במתכוין כ' כה"ה ע"ס ס"ק י"ו דכזה כ"ע
 טודו דמנרן. ובמשנתו יעקב חל"ת ס' ו' הדיח דבמתכוין
 מסבדו יותר שיברך [בפוקשייתו כסחידה ד' הר' יונה שהובא
 בב"י ד"ה ו' כ"ג]. ל"ל ד"ל דתרי ר' יונה מינה דתרי הו
 כמ"ס היוחסין והובא ב"מ בכלני שאר המחבריה ס' י"ד ע"ס.
 ואפשר דשקוליס הס דמתכוין יש חסרון דסליק המלוה מדעת
 ויש מעלה דדעתו לחזור ולמלוות וכנפל ליכא לא חסרון ולא מעלה :

(ה) וקורא בברכותיה חפ"ל ח"מ אור. כ"מ בש"ע ס' כ"ח
 וכחכ הנה"א ס' סק"ס מהרש"ב"א דלמסקנא הו
 אומרים אנשי משמר ויור אור ומרה"ג מטעם דלא אמרו עד
 דמבא ימינ' ומסק דלא יאמר ע"ס. והג"ל דנעור ס' כ"ט
 ביחא דבספרד אין חותמים לעטם אורים גדולים כ"ח אור
 חדש כו' דחז"ל סודי הור דכשיו ומרה"ב"א כ' דפתיחה דילוג
 אור קאי אלא שגבא הק"ס בימי בראשית וגנו ועתיד סקב"ה
 להשם לנו ע"ס. והפ"ל דלי אלאר כ"כ דשחא קאי אן לומר ויור
 אור בעמוד השחר דלז אינו מאיר כ"כ ולי אלאעזר קאי יש
 לאומרו דלז יס' כ"ג. ופ"ל מלוי כקן התמס דעששו כדליתא ברש
 פסחים וע"ס בפרש"י. וע"כ ל"ל כפסק הש"ע דמסייע לי' דעת
 רבינו ולמסקנ"ח גם להר"ם יש לחומר :

(ד) בנידון. כ"כ הנה"א ס"ס ל"ג שהסנה"ד ור"ו. והרי
 קן גם דעת רבינו. וכשיגיע זמן ימשמש בהן
 ויברך עליהן. וזה כרייהא במנחות דף ל"ז ומזה ק"ל במ"ס
 הרמב"ם פ"א בברכות ס"ו ה' בעושה מלוה ולא בירך אכ מלוה
 עשייתו עשייתו קיימת ויברך אחר עשי' הרי שנתעטף בלילות

עד ג' שעות ועד ככלל. כ"ו רוב פוסקים הוכח בכ"י סי' ל"ח
 זולה ר' שמחה ורמ"מ שהוכח בהגמ"י פ"א מק"ש רמ"ל עד
 שעה ג' ולא עד ככלל וחלק עליו וכו' דה"כ הל"ל עד שעה
 שלישיה דה"י משמע עד תחילת שעה ג' אבל הש"ס משמע ג'
 שעות ממע כו' ע"ס. וק"ל

לדון לסמוך על יחודאי מפי שעת הדחק בדלורייטא . כ"כ נכ
 ש"ך זיו"ר סי' רמ"ז בהסבנה א"ה וכחז דמ"ס המחבר אף
 באיסור דלורייטא דעת היחיד המולק . הוא כדי שאל יכירט
 המורה כשיחיד יסוק כמותו וכדעתו בעדיות שאל יראה כ"ד
 דברי היחיד ויסמוך עליו כו' ופי'

מבכרות דל"ו ע"ב דמינעי לה"ס
 בעד ר' שעת דר"י להפלה או
 עד ועד ככלל או לא , ולא פשיט
 מלשון דעד ד' שעות דמשמע ד'
 שעות ממע וס"מ דלוינו דיוק .
 וכחוס' שס הק' גדלמתי' נבדע
 דל"ס כל שיעורי המעים להמיר
 חזן מוכנים של המעים אלמא
 עד ולא עד ככלל ופי'
 דעשימא עד ועד ככלל יש בו
 גם חומרה שיתפלל ולא אמרי'
 עבר זמנו בעל קריבו ופי' במזד
 ולכאורה כקשייהס ופירוש
 י"ל נמי כהא דעד ג' שעות
 דק"ס . אך הא כולל"ה סה הק'
 למש"ס הרמ"ש בדעתו ולאו אחר
 ד' שעות שכה הפלה יהי לי'
 שכה תכלס צומנה לא יכדי לי' .
 א"כ הדרח קבוי' מה חומרה
 יש בעשימא עד ועד ככלל הא'
 גם אה"כ מלי להתפלל לא לענין
 שכו' חס כמו צומנה ליו מוכר
 לשמים ח"ו שכה יקבל ומה כ'
 דהרמ"ש מיידי בעעו ובכמיל לא'
 מלי נוללי כלל ופשיט קס פי'
 דהתוספות ע"ס . ופי' בק"ש
 דמנומר דהקורא מג' שעות ואילך
 יול ספסוד קקורא כמורה וגם
 יולר אור מלי נומר עד ד' שעות
 נה"ו' או גם להלן כמ"ס רבינו
 ומ"ס הב"י סי' ל"ח אפי' איהר
 במזד ע"ס . ופי' ליכא חומרה
 כשימא עד ועד ככלל ותקשי'
 כה ענין ק' החוס' . אך יש
 חומרה להס בעעו ג' חינו ור"ה
 לקרות ק"ש מתי חומו עד שתי'
 שיקיים עשה דלורייטא כמו עשה
 סוכה כהתננות דפ"ו דק"ל ק"ש
 דלורייטא כמבואר לקמן ג'
 י"א . וכתפלה דכוח דרבע' חז'
 כפינ לרש"י ככתובות דל"ח ע"ב

ובן עיקר . סיהו ר"ת אוסר שאין לקרוא ק"ש קודם
 הגנן החמה מההוא דיוטא וסיהו יש לדחותה . וזמן
 הקריאה מושך עד ג' שעות ועד ככלל שאז זמן קריאת
 בני מלכים . הקורא מג' שעות ואילך לא הפסיד וה"ה
 באדם שקורא בתורה וסתפול יוצר אור עד ר' שעות
 לדעת רב האי נאון ז"ל . וסמאן ואילך לא כר' יהודה
 דאמר תפלת השחר עד ד' שעות . ויש ספתפאין אב'
 יאמר יוצר אור כל היום או דוקא עד ו' שעות כרבנן .
 וק"ש א"צ כוונה רק פסוק ראשון לבד . ואם לא כיון
 בפסוק ראשון חוזר וכן אם הי' סהלך עומד בפסוק
 ראשון סיהו לענין דלא לישוי קריאתו קריאת עראי
 צריך ויהודי שלא יעשה כשקורא פרק ראשון כך
 פסק רב אלפס . סיהו יש שפסקו דאפי' סמלאבה א"צ
 לבטל אלא בפסוק ראשון לבד . ואם קרא ק"ש ולא
 השביע לאזנו או שלא דקדק באותיותיו כריעבד יצא
 ׀ זמן ק"ש של ערבית לפי רב אלפס ורבינו שלמה וראי'
 נאונים ק"ש דלורייטא של ערבית היא מצאת החוככים
 כמתני' דבאימתי ומה שקורין אותה בביהכ"נ קודם צה"כ
 אינו אלא כדי לעמוד בתפלה סתוך ד"ת ולפי דבריהם
 אם לא התפלל תפלת ערבית לאחר צה"כ צריך לברך
 על ק"ש שקורא במטהו וכן כתוב בסדר רב ערמ' וכן
 כתב רבי' יצחק כר' אשר אבל לפי ר"ת ובעל התוספות
 זמן ק"ש של ערבית הוא שעה ורביע קודם צאת החוככים
 כר' יהודה דאמר כנסרא סאן דעבד כסר עבד וכו' .
 (א) סיהו יש לדחות והחלק בין תפלה וק"ש ולפי דבריהם
 מאחר שק"ש שבבית הכנסת עיקר אין לברך על ק"ש
 שעל המטה וכן הסנהג . וזמן הקריאה הואת הוא
 לכתחילה מיד קודם שיאכל ויעשה שום דבר אבל דיעבד
 זמן קריאתה עד שיעלה עמוד השחר עד זה הומו קורא
 ק"ש בבכרותיה כרבן נבליאל דאמר לבניו אם לא עלה
 עמוד השחר חייבין אתם לקרות ואם עבר ולא קרא אינו
 חייב לקרות משם ואילך . ואם רצה לקרות אינו אוסר
 הכיבינו דלאו זמן שכיבה מעמוד השחר ולהלן סיהו
 באונס ושונו קי"ל כר' שביען דאמר הקורא ק"ש של
 ערבית קודם הגנן החמה יצא דאיכא אינשי דגנו בהחיא
 שעתא ובלבד שיא יאמר השכיבו וי"א שלא יאמר
 כל אותה ברכה [כולה] אלא יתחיל ותקנינו בעצה טובה
 דמ"ס צריך שתים לאהריה . אבל לאחר הגנן אינו קורא
 כלל והרי הוא סעוות לא יוכר לתקון :

זה בנוסחו סי' אחר ותקינו . וכדשנחס נוסח שלנו דוחקינו
 קדים לוהגן בעדנו ובסדר דרש עמרם אהן קדים לוחקינו . והרמ"מ
 השיב דה"כ ה"ל לגמ' לפרש כמו גנ' י"ד לא אמר ח"י ס'
 הלכיכס ח"ל' אמת מפרש הגמ' האך יאמר סברכה . והכל ד"ל
 דש"ס דשימו וקלרו ולינו כנוסח הקודם כלל מש"כ הא ל"ה הש"ס
 לפרש האך יאמר כיון דלא שנהנו נוסח הקודם כלל רק שלא יאמר
 הכיבינו ונוסח הבכרותה י' ידוע להס ולא שפירש בגמ' . אך
 ל"ל למ"ס הטור סי' רמ"ז שיהי שפינו שפינו וחותם שומר את עמו
 ישדאל לנד מפני שלילס לריכס שיימור ממזיקין . ולפי' ל"ל ד"ל דלחזר
 עה"ס חו אין לריך שיימור ממזיקין . וכן משמע מהסדר"א ר"פ דב"מ
 כהא דדיכיס וילא בני טוב שכ' דרככר עלה ע"ה מקרי יאל ככ"ע
 ע"ס . ודש"י צ"ק ד' ס' ע"ב כ' כהא דילא ככ"ע כומד טוב ללחא
 וליכנס בו מפני מזיקין וליסטיס ע"ס סרי דלחזר עה"ס ח"ל' שיימור
 ממזיקין וה"כ כל סברכה ל"ס או . אך מרש"י רפ"ק דפסחים
 משמע דלא כמסדר"א סובר : וס"ה מעוות כו' . נראה דקאי
 אליוס וסוג דעתו כה"ה ס"ס ל"ח דבק"ס ל"ס תשלומין :

ואם עבר כו' ואם רצה לקרות
 חינו אומר ששיבינו .
 ומלשנו משמע דשאר סברכות
 יאמר גם בעבר במזד . וממ"ס
 דעד עה"ס קורא ק"ש כבכרותיה
 כו' משמע ולא אמר כך ועי'
 כ"ע ס"ס ר"ה . ובפרמ"ג שס
 סק"ג כמד לדון אומר כבכרות :
 יתחיל ותקינו . כ"כ הרמ"ש פ"ק
 בבכרות שס הרי"ז גיאות . וז"ל
 תקינו דל"ס ופי' כתיבתה כרה .
 ולכאורה ס"ל דיתחיל גם פדוכ
 עליו דקדים ושיך נן ללחזר
 עמוד השחר . ואפשר דלפילו הי'

פסק

ד"ה מנהו על החומים דלוינו כסוכה וגולב ע"ס . ולפי"ז ז"ל
 כהלל"ח לענין להצריכו להתפלל דח"ו חינו מתפלל . ועי' כבשנת
 העמקס כלל ע' ד"ה והנה כמ"ס דרבען . ככתב דלחוס'
 כפינ גם כדרבען ע"ס . לפי"ז חתי החוס' דכרעות כפשונו
 דהחומר הוא לענין לכפוח :

אם הי' מהלך עומד בפסוק רשון . נזיחיס סי' ל"ג כ'
 דקו"ל כריו"ח דכל הפדשה כולה בעמידה ע"ס . וז"ע
 דבכרות ד"ה אמר דלוי' חינו לעמ"ס דס"ל כר"א מאוס ר"י'
 דלריך לבון לבו בכל הפרק ראשון . וכיון דפסק שס דח"ס
 כוונת הגב רק בפסוק רשון אמאי נריך לעמוד בכל הפרשה .
 ועי' בש"ס סי' ס"ג ובניאור הגר"א ובפרמ"ג :
(א) ביהו יש לי לחות וחתך בין תשלס לק"ס . כוונתו כמ"ס
 כרמ"ש ריש כרעות דשאי תפלות ונגד תמיד'ס
 נתקן ומתיד קרב עד פלג העמסה ובק"ש חינו זמן שכיבה . או
 כמ"ס השק"א סי' ג' דשאי תשלס דרבען חלו' כשפיקא ח'י
 הלכה כר"י או כרבנן להקל משב"ב בק"ש דלורייטא . ובמש"ס

למ"ש החום ברה"ד כ"ח ע"ב דכ"ה ומנא דל"ש כל חוסף נמלוה
 אהא אף ששעה זרחה כמה פעמים. ח"כ ל"ש כל חוסף נתפלה
 ע"ש. ובספר העמק שאלה פ' בהעלותך בשאלמות סי' קכ"ה
 כ' דקין דתפלת נגד המדין ובסמיךין כתיב בפירוט אחד ולא
 שנים שייך ב"ה ע"ש [ולפי' סי' אפי' דלמ"ד תפלת אבות הקודם
 מי ברבות דכ"ו ע"ב. ליכא משום כל חוסף במתפלל בני תפלות.
 ועי' כלה"מ פ"א מתפלה ה' ח' וז"ל כתיבה ערביה דסוף נגד
 אבריה ופדריס. ל"ש נה משום ב"ה במתפלל ב' פעמים. ח"כ
 מסהמ"ס וסרל"ד לא משמע כן: י"ב פסק ר"ח דסרל"ד לא כד"ר.
 בש"ע סי' ס"ב ס"ד ח"תא דנקה בלבו ע"י אונס ולא וע"ש
 בע"ז לעמן נרבה. והכל כיון דלא איפסיק בהדיא להכהא כרב
 הטלח אלא משום דר"א ורב אל"א שקלי ועדי אליבי' ומשמע דסכרי
 כעטרו כמבואר בחס"ם בברכות ד' כ' פ"ב ד"ס ודי. ממילא ית
 לסמוך בשעת הדחק על רבינא דההורא כדבור עכ"פ לעמן ברבס
 דרבך כמו בכל יחד ורביס דסמיכין על חיבור בשעת הדחק
 כמבואר בדבריך לעיל סי' ו' [ומשמ"ש סה"א] וע"ש בבאה"ט
 ובזמן עולם חי"ד סי' ל': י"ג ור"ח כיומא דרמ"ט זל"ל.
 כ"מ בעירובין דסי' ורמב"ט פ"ד מתפלה ס' פ'. וק"ל דהמג"ר
 סי' ל"ח סק"ז ס' אלא חייב אבל בחפלין והא אמרינן דהמלכער
 פטור מתפילין וחי"מ לער"א דמחילא אל הכה איבו דקמלער
 נפשי' איכני ל' ליחוני דעתי' כדלמרי' בטוכה דכ"ה לעמן
 טוכה עכ"ד. וח"כ בשלמא כהא דלא"ה ש הכה מדקן אל התפלל
 ג' ימים כדפירש"י שאין דעתי מיתכנה מעורח הדקן י"ל דה
 כעטרה דמחילא דמי. אבל מה דתני ברעיון האדם כהעם דמי
 לערדה נער האבילות דהשכוב איבו מנער נפשי' ומייב בחפלין דליכני
 ל' לחוני דעתי' מלביטת וחי"מ ליחייב דעתי' מה"כ. וחלוי יומא
 דלא אמרי' איכני ל' לחוני דעתי' אלא בחפלין וכדומה דלאורייתא
 הוא משא"כ בתפלה דדבכין כל דלא"ה לו לבון דיקל פטור. וגם
 להרמב"ם ריש הל' תפלה דמ"ט להתפלל בכל יום. י"ל דבשעת
 התפלל ר"ח איז תפלה קלה גכ כיומא דרחה ללאח"ה
 דלאורייתא. ולתפלה קלה בקל מלי ליישב דעתי וכעין דסוכה
 שם חסן והסמיךין וכו' החושב פעונין מתפלה והפלין וחיבין
 בק"ש ודפירש"י דמזון טווחה איזו אלה בפסוק ראהך ויכולין
 ליישב דעתי' משום קבוע כדי לקרות פ"ד. ורק בנוכה התפלה

לח כיו מלי דהגוסח אינו מס"ח. ובסוכה שם ג"כ י"ל דלוי
 פטור אלא מנוסח התפלה ולא מהתפלה הקלה אלא כיון שאינו
 בנוכה התפלה נקטע פטורין מתפלה משא"כ ק"ש דקורא כל
 הק"ש כדרכו בלא כוונה זאת פ"ד נקטע חייבין בק"ש אבל
 תפלה חסור להתפלל בלא כוונה כמ"ס הרמב"ם פ"ד מתפלה
 הע"ו. אך ח"כ ליטער אבל מתפלה ש"מ"ע בדורות הראשונים
 דמכווני עובא וזה לא שמענו. וחלוי יש לחלק בין לער דליכות
 לער דכעס ול"ע: י"ד בזמן כו' חייבין בתפלה.
 בהשו"ב בשמים ראש סי' קי"ט כ' וחשה כ"ו שהגדות זכ
 ממנה חסרה להתפלל כו' ודה עש"ד דמי כו' וחוסינן רק דשקן
 נקיים בגופן ולבושן ודעת דלמה יחא זכבה עדיף מן מי רגלים
 ואלפי' שפקן חסור ע"ש. ומלשונו דלא עדיף זכבה ממ"ר.
 משמע דע"פ אין ראי' דיהא חסור עמ"ד. וח"כ ק"ל למה יאכר ספקן מה מבואר פ"ג
 דברכות דכ"ה מ"א דלא חסרה חסרה אלא כמד פסוד בלבו וכו'
 הרא"ש שם סי' כ"ג דלפי' גוחה ל"ח נגד העמוד ע"ש. וח"כ בזכות
 סא לא לייבוי ספק אלא בשוחח ולמה נחמוד בספיך יותר ממ"ד
 ד"ג רבין אלא בוואקן ול"ע: מ"ו יין לא דבש ושכר אלל מים
 שרי לאין זכבה גלוה. במדלי פ"ק דברכות איחא פירש
 מדי דמשכר וזים מותר כו' ע"ש. וזה מחלס למ"ס סכא דיון ודבש
 ושכר משכר עי' כתיבות ד"ג ע"ב. ולע"ק בשאר משקין שאינו מים
 ואינו משכר אי שרי כיון דסברי דיוקוס האדדי ועי' בבאה"ט
 סי' פ"ט: מ"ז עד חלי כיוס יאל. ומשמע
 דלא"כ לא יאל. ויש לפירש לו על החזי שטע שקודם זמן
 תפלה המנחה קאי עי' כמ"א ריש סי' פ"ט ויהא נגד מש"ש
 ה"ט דמאי להתפלל שחריס בחזי שטע שאחר חלום. אך י"ל זכ
 רה"ט ודיקון דלאחר חלום לא יאל מתקומי לחתך איחא חזי
 שטע ומשום דלירך להקיים תפלה המנחה לפני הסלומין דשחריס
 דלא"כ כסי' ק"ח. אך למש"ש ה"ט סק"ב דרק בלא הכדיל דראשונה
 והכדיל בשמ"י וסרלה חסיוני כסופל אז לא יאל דראשונה אלל מחמת
 טווח סכא לחוד ל"ל זכ ויהא ע"ש. וח"כ בנר"ד גס כשנחתיך להשחריס
 יאל. וח"כ מוכח מדברי רבינו סמירה על כל פנים לשיטה אחת
 משנינוהו דסע"ו: דמאז לאומרה

שודאי התפלל אינו יכול להתפלל נרבה כלל :
יב (יב) פסק רבי הנגאל דהרור לאו כדבור דמי ולא
 יצא ידי חובתו בהרור ק"ש והאי דבעל קרי מדהרר
 היינו שלא יאה כל העולם כולו עוסקין והוא יושב ודומם
 ודוקא ביסיון אבל השתא בעל קרי מתפלל בלא טבילה
 ובלא ט' קבין דקיי"ל דברי תורה אין מקבלין טומאה
 ואפילו לתפלה כך פסק ר"י מיהו יש פוסקין דוקא לדת'
 אין צריך אבל לתפלה צריך ט' קבין. והפוש לשון
 ראשון והמהמיר תבוא עליו ברבה :

דיני תפלה

יג הא דאמר כל שאין דעתו מיושבת עליו אל יהפלה
 שנאמר בצר אל יורה. (יו) ור' חנינא ביומא
 דרתה לא היו מצלי וכו' אמרו רבותא הני מילי בדורות
 הראשונים דמיכונו טובא אבל האיורנא לא :
יד פסק רב אלפס (יד) בזבין חבות ויולדות כולם הייבים
 בתפלה ודייק ליה מדקתני זכ שראה קרי וגדה
 שפלתא שכבת זרע צריבין טבילה הא זכ שלא ראה
 קרי וגדה שלא פלטה שכבת זרע אין צריבין טבילה
 וכן הלכה :

מז דאמר כל האוכל ושוחה קודם שיתפלל ואחר
 כך התפלל עליו הכתוב אוסר ואותי השלכת אחרי
 נודך. אוסר רבינו אבי העזרי וריא"ז דוקא (טו) יין
 או רבש ושכר אבל מים שרי ראין בהם נאות וכבר היה
 משה ברבינו אבי העזרי ששחה מים קודם תפלת השחר :
מא סמות תפלת השחר עד ר' שעות כו' יהודה ואם
 עבר והתפלל תפלת שחית (טו) עד חצי היום יצא
 אבל לא עשה הפלה בזמנה ותפלת המנחה זמן חיובה
 טהויל מו' שעות ומחצה ומשוכת עד שקיעת החמה
 בריבנד ולכתחילה ג"ל דסוכה לאומרה שעה ורביע קודם
 הילוח ואם שנג או נאנס ולא התפלל תפלה אחת
 והגיע זמן אחרת יתפלל שנייה קודם ואח"כ הראשונה ואם
 ביטלה מיד הרי הוא מעוות לא יוכל לתקן. ואומר רבינו
 האי דאם מכל מקום רוצה להתפלל רשאי ושכר תורה
 בעלמא אית ל' : ואומר רבינו שמואל ורבינו משה שאם
 לא התפלל שהי תפלות אינו משלים רק האחרונה :
 מעה ולא התפלל מנחה בע"ש יתפלל ערבית שתים של
 שבת : מעה ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל כמ"ש
 שתים של היל סבדיל בראשונה ואינו סבדיל בשנייה
 ואם לא הכדיל בראשונה והכדיל בשנייה שנייה עלתה
 לו ראשונה לא עלתה לו דאיבעי ליה לאקדומיה תפלת
 שעתיה כרישא וכיון דלא אבדיל בקסוייתא אבדיל
 בבחרייתא נלי דעתיה דהא בחרייתא הוא חובת שעתיה
 הלכך בעי לצלווי זמנא אחריתא כדי לאקדומיה תפלת
 שעתיה כרישא. ואי אבדיל בתרווייהו אע"ג דלא איבעי
 ליה למעבד הכי לא מחייב האהוריה ואי נמי לא אבדיל
 בחרא מינייהו לא מהדרין ליה מפני שיכול לאומרה על
 הכוס כך פסק רב אלפס וכן הלכה : ואם מעה ולא
 התפלל מוסף אינו מתפלל ערבית שתים שלא נתקנה
 אלא משום ושמחה פרים שפתינו וכיון דעבר זמנו בטל
 רבנו. ולא דמי לתפלה דוסנה בכל יום דרומי נגורו :
 ואם מעה ולא הוכיר ראש חדש במנחה לא יתפלל עד
 ביולח דלמה יתפלל עד שחרי לא הוכיר של ר"ח וי"ה
 כבר

שטע ורביע. אפשר דל"ל לגמורה ועי' כסי' ר"ל: ושכר תפלה בעלמא.
 כל"ל עי' בנ"ח פ' ח"ה וכו' הרשב"א דסכר חורה ל"ש בתפלה :
 שגריך

שטע ורביע. אפשר דל"ל לגמורה ועי' כסי' ר"ל: ושכר תפלה בעלמא.
 כל"ל עי' בנ"ח פ' ח"ה וכו' הרשב"א דסכר חורה ל"ש בתפלה :
 שגריך

שטע ורביע. אפשר דל"ל לגמורה ועי' כסי' ר"ל: ושכר תפלה בעלמא.
 כל"ל עי' בנ"ח פ' ח"ה וכו' הרשב"א דסכר חורה ל"ש בתפלה :
 שגריך

שטע ורביע. אפשר דל"ל לגמורה ועי' כסי' ר"ל: ושכר תפלה בעלמא.
 כל"ל עי' בנ"ח פ' ח"ה וכו' הרשב"א דסכר חורה ל"ש בתפלה :
 שגריך

שצריך

להתחיל מוסף ציו"כ קודם שיגיע זמן מ"ג. והנה בשא"כ סי' כ' כתב בצרכת המזון דיו"ט שכל שבת והתחיל בעולם ויבוא קודם רצה דפוסק בלמנע יעו"י ומתחיל בשל שבת ואח"כ חומר דיו"ט והביא את דבריו דל"א בשעתו לפסח קודם לתנייד ואח"כ הטו

שיתפלל על דמכס כמבואר בצרכת ד' י'. דוקא תשפלת שחיות קשיר דרחמי טוה ולא מהמי מה שהתפלל מוסף. ואף דשחיות דשבת אינו דרחמי ומ"מ מותר לאכול אחרים י"ל כעין שכתב הר"י ונהג ב' מי שמתו דמיון דתוספתא נגד תפלה של שמי"ט שהוא רחמים דיימין ליה תפלת רחמים

ע"ש פסק ביה"ט כר"י יוחנן. וזכ"ל לעיניו אכילה. משא"כ דמוסף דאינו כלל דרחמי כשיתפלל קודם שחיות הוא בכלל דל"ט על הסד:
י פסק ביה"ט כר"י יוחנן. וזכ"ל ה"ל תפלה סי' ז"ד הביא דר"ח פסק כר"א וכתב דאף אי ריו"ח פליג על ר"א הוא תשבתן דתפלה כוחי' יכול ותפלה אדם כל היום כו' וסב"י דתפלה אדם תלמיד מנייחו ה"ל כוחי' ואח"י תלמיד כהני דבי' ע"ש. ורש"י ביד מלאכי סימן תקע"א שהביא מדבר"ח במס חיים פ"ג מעבודת יוס"כ הדיכא שמכיר כה"ס דברי ר"א קודם דברי ריו"ח רבי' אשכנזי דלכתבא כר"א ע"כ. והרי דמכיר ר"ח לא משמע כן דבצרכות דכ"א בפלוגתא דפסק התפלה אומר ר"א קודם ריו"ח והל"ל גם ע"ש זה ח"י י"ל דיעקב הוכיח ר"א לאשגונו ועל שמואל כה"ל דפסק קרא ק"ש ולאגב נקט נמי דבריו בספק התפלה ועל כה"ל לא כיון הפס"ח:
י סי' רי"א' כו'. כפי הגדפון בפס"ק סגנון הלשון והשון הא"י ה' תפלה סי' ז"ה כן הוא הא דלר"י פוסק אפי' בלמנע ברבס היינו שמכר שכבר התפלה תפלתו כעבוד ויחננו שאין רשאי להוסיף כה"ס שאינו רשאי להוסיף בתמידין כדפי' ר"ח אבל אם התפלה בחזקת רשות אז עתה גומר את תפלתו וכן נמי דוקא שמתחיל עתה בחזקת חובה להתפלל אבל אם התחיל בחזקת רשות גומר לע"פ שהתפלה כו' ע"ש. ולר"ד להביא חזקת רשות דאם התפלה מתחילה בחזקת רשות דאם איריא דגומר חף להתחיל מ"י אדעתא דחובה. וסב"ל לבאר דבריו עפ"ש בכתב' סד"א"ש כלל ד' סי' ט' שכ' בחזקת המתפללין ב' תפלות דמנחה דיו"ל דאף במתפלל מנחה גדולה אדעתא דמנחה כבר י"א כה"ל דיש מקום לגומר דאם פי' בהדיא שלא ללכת עם ידי ויחננו לא יאל אגוד אורח או מתפלל בלא טוהה מ"מ י"ל דיו"ל דכחו כוונה כריו"ז ודורא חילו אחי לאומלתי אס' יתפלל לחובה היכא דכבר התפלה לרשות לא מוסיף ל' להתפלל כיון שכבר י"א ידי

כבר התפלל וכן אם התפלל במנחה בשבת י"ח ברכות ולא הוביר של שבת. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין מתפלל של מנחה ואח"כ של מוספין מיכן. ואומר רבינו יהודה שצריך להתחיל מוסף ביום הכפורים קודם שיגיע מנחה גדולה דהיינו ב' שעות ומחצה שאם הגיע זמן המנחה קודם תפלת מוסף היה צריך שיתפלל תפלת המנחה קודם מוסף ומיהו אין העולם נוהגין כן וסב"א אין ראיה דהני מילי שיתפלל תפלת המנחה קודם היינו היבא שיש לו לעשות צרכיו שלא יוכל להתפלל תפלת המנחה בזמנה וצריך להתפלל שניהם כגון שהיה רוצה ליי"ך לסעודה גדולה כגון לנשואין ותיירא שמה ימשוך אחר סעודתו או [ישתכר] שצריך להתפלל מנחה קודם שיבטח לעסודת אבל אם יהיה לו שעות להתפלל אחר תפלת מוסף תפלת המנחה לזמנה אין לו להקדים אלא יתפלל כסדר מוסף ואחר המנחה. וכן דעת גותן דהשתא סעודה קטנה דרשות מותר לו לעשות קודם שיחפיל מנחה אע"י. והגיע זמן מנחה גדולה כל שכן תפלת המוסף ויש אומרים דהיא דאברו מתפלל של מנחה ואח"כ של מוספין דוקא ביחיד אבל לא בצבור שמה ימעו. ולכזולא עלמא אם עבר והתפלל של מוספין קודם יצא. ואין צריך לחזור ולהתפלל של מוספין שני'. ולא דמי להבדיל בראשונה ולא הבדיל בשיניה' דהתם אינו כדאי שיקדים תפלת התשלומין שבר עבר וזמנה לתפלת חובה שהיא זמנה. אבל תפלת המוספין כל שעה וזמניה הוא דשל מוספין כל היום. וכן התוספתא משמע דאפילו הקדימה לשל שחיות יצא דתני בתוספתא המתפלל תפלת המוספין בין משקרב תמיד של שחר בין שלא קרב תמיד של שחר יצא. ואף אחר מנחה קטנה תמיד רבינו יהודה בשם ר"י לאכול סעודה קטנה רק רבינו ברוך אמר סעודה קטנה במנחה קטנה ואי"ך. ופירש סעודה גדולה כגון חופה וברית מילה או הרבה בני אדם אוכלין יחד. והתפלה אדם של שבת בערב שבת ואומר קדוש על היום אע"פ שעדיין לא תשבה. וכן נמי אם יש לו צורך מצוה במ"ש כגון [הנזק] לטול וכיוצא בו שלא יהיה לו יין אם לא יבדיל בביתו מתפלל ומכדור מכדור יום אך במלאכה אומר עד הערב. ומותר לאכול קודם תפלת המוספין ותפלת ערבית רשות ודוקא שמה עשרה אבל ק"ש בברכותיה חובה. והאי דאמר רשות פירש בתוספתא דלא נקרא רשות אלא לבטלה עבור מצוה עוברת אבל אין לבטלה בחנם. ורב אלפס כתב דהיכא דצילי ליה כבר שוויה עליו חובה ואפילו מאן דאמר רשות חובה הוא דליכא הא מצוה איכא. והאידנא נהוג עלמא לישוויה עלייהו חובה:

י (יז) פסק בעל הי"ג כר"י יוחנן דפסק התפלל יהזור ותפלה ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו. מיהו אם ודאי התפלל לא יתפלל עוד:

י קיימא לן כשמיאל דאמר היה עומד בתפלה ונזכר שכבר התפלל פוסק אפילו באמצע ברכה (יח) פירש ריא"ז בשם רבינו הגנאל דהאי דאמר פוסק היינו דוקא ששכח שהתפלל ועתה לא התפלל לשם חובה אלא לרשות מסיים מידי דהוה אמי שיקריב תמיד של שחר והביא אחר כך נדבה או נדר אחר שהוא רשאי דקיימא לן

לחזור ויבוא ור"ה. ור"ד לאה דוממס כדס הפסח דהתם כיון דע"פ לא י"ך דהתם לאיבוד רק שיהא ק"ח ויקרה בזה רשאי להסיק מזה מעלת המהיר. אבל כשיסיק תפלתו הרי מה שכבר התפלל כאילו ליתא דמי דלח"כ י"טעך לחזור לראש ולכן רשאי שגומר המוסף שאינו תמיד. ולכן ביעו"י דכשיסיק בלמנע לר"ה הרי המקלח שכבר אמר כמאן דאילו לאיבוד דמי דיערך להתחיל יעו"י מתחילתו אלקינו כו' ולכן אין רשאי להסיק מזה מעלת המהיר. ועי' ברא"ע סי' קפ"ג ע"ש לענין לשאלת בצמח"ס מפי היראה כו' דינו כתפלה ולר"ד שיון: ול"ד להבדיל בראשונה כו'. ע"ש דמוכח וי"ל להבדיל בשני' כו' וכמבואר בתו' הרשב"א בצרכות דים רי"ח. ועי' בזה שהשיג במשדתי יו"ט ר"ס ה"ש אות ח' על ע"ש הלכות דאין להקדים תפלת השלומין לחובה מזה דתמיד קודם ע"ש. ומדברי הרשב"א ורבינו נמי מוכח ל"א כהלכות:

וביותר

לחוב קודם תפלת המוספין. ולע"כ בהתפלל מוסף קודם שחיות דלא כמ"ש רבינו. אם מותר לאכול קודם תפלת שחיות. דו"ל דאיכא לחובל בהחיות קודם שהתפלל דאסמכתו אלא ור"ה על הסד קודם

מנחה בתפלתו לרשות והו' כהוספה בתמידין. מ"מ לא ממתקין בכס"ג שיפסקו בלמנע תפלתו חף במתפלל עכשו לחובה כיון דמתחילה

דמתחלה כיוון לרשות כולל נכון. ועמ"ש כפי' יא' ד"ס מדי דהוה: וט"ז דכיון דע"פ עוסק בחפלתו ל"ח הפסק. וה"ל אף שא"ל

י"ב שאינו כדון ק"ש. כ"כ הכ' יונה בכרכות ד"ד דלרנח אף פוסק בחלטה ק"ש אינו פוסק בהלל הואו שחמו של מקום בימים שהחיד נגזר הלל ע"ש. והג"ל דמ"ש עטס שלא הוחר כגמ' ולא משום פרסומי ויחא שהחזר

זכניא דתנא דבר"ח הוא דלא מטי"ט אינו פוסק ב"ל למינתק גם מגילה. וז"ל דהלל השיב יותר שכן המקום מברכות דק"ש

אף דגם סס י"ש שכן המקום [ונטור ס' י"א כת' דפסוקי דמטרי' וקרא שכן המקום ועי' דמטרי' פ"ה דברכות ס' ג']. ונח"ל ס' תפ"ח פסק דליו כק"ש וחד ד' רביו כפי' זה מנוצר כתוספות בכרכות דף י"ג ודף כ"ח:

ב' אז כעונס הוי הפסקה. עי' בתוס' בכרכות דל"ח. ונמנ"ל ס' ר"י סק"ד סביא מהשוכלי

לקנן בתיקן על המנוחה לעשות כו' ולא עלתא זידו לפי שעה ונתעבד יותר מכדי שאילת תלמוד לר"ב ועלתא זידו לריך לחזור ולברך והאבודתה כחך דשתיקא ל"ח הפסקה ל"ש מרובס ל"ש שמעט ע"ש. ומהק' רבוחא נמי שמעט דשתיקא ל"ח הפסקה דל"ח דשתיקא לקדושה וזכרו הוא יותר מכדי שאילת תלמוד לר"ב כפי' זה אינו כעונס הפסקה דל"ח דמ"ל שותק מ"ל עונה כהדיא

והמאי תנו הא דהפסקה דוקא מחמת שאול כעונה. ולע"ק דהשג"ח ס' ו' הביא מהשוכלי

לקנן כזכ דמתפלל ושמע קדושה ושתוק דשומע כעונה והכי' הש"ל מהר"א בר"ח דביאנו רחי לענות ל"ח שומע כעונה מטעם א"ל לבינה ע"ש. וה"ל להש"ל לשיטתו לדחות דברי עזמון בלא"ה

דאפי' אי גס כה"ל שומע כעונה וגם אז אף דלח שיתעבד כאמר קדושה הוי שומע כעונה ולענין הפסקה ל"ח כעונס מ"מ אחי הא גס שתיקא לחוד הוי הפסק. וע"כ לריך לחלק בין שתיקא לבין שתיקא בחלטה חלה. ועי' כש"ע ס' ק"ד ובישועות יעקב כ"ס ס"ק ג' וכו' תק"כ

ב' שחזר אחר מודים כו'. כ"כ החכם ס"פ תה"ש. ובנד"ש זכרה חזר כו' והוא ככה כיון דלזיו חיוב דלחוד בחלטה חלה כשחזר ע"ש. והג"ל לכאורה דכה"ג ל"ח הפסק דבברכות דל"ג איחא בחלטה מודים מודים משתקין אותו וכן בשמע בשמע ופרי' מתחילה ה"מ מגונה ל"ק הא דלחוד מילתא וימי לה הא דלחוד פסוקא פסוקא. ובס"ג ור"מ מפרש דפסוקא יפסוקא

מגונה ואין משתקין [וכה"ג במודים מוריס] ועמ"ש סב"י ס' ס"א מהכנבו דדוקא בפסוק ראשון ומכאן וליקן אין לחוש וכזה מהירות דכידיו אין להוסי' ע"ש. והמאי לא חייי' להפסקה כיון שא"ל לנפול הפסוק וכן במודים ויחא דפעס ב' הוי הפסק בחפלתו

ל"ח הפסקה ל"ח מרובס ל"ש שמעט ע"ש. ומהק' רבוחא נמי שמעט דשתיקא ל"ח הפסקה דל"ח דשתיקא לקדושה וזכרו הוא יותר מכדי שאילת תלמוד לר"ב כפי' זה אינו כעונס הפסקה דל"ח דמ"ל שותק מ"ל עונה כהדיא

והמאי תנו הא דהפסקה דוקא מחמת שאול כעונה. ולע"ק דהשג"ח ס' ו' הביא מהשוכלי לקנן כזכ דמתפלל ושמע קדושה ושתוק דשומע כעונה והכי' הש"ל מהר"א בר"ח דביאנו רחי לענות ל"ח שומע כעונה מטעם א"ל לבינה ע"ש. וה"ל להש"ל לשיטתו לדחות דברי עזמון בלא"ה דאפי' אי גס כה"ל שומע כעונה וגם אז אף דלח שיתעבד כאמר קדושה הוי שומע כעונה ולענין הפסקה ל"ח כעונס מ"מ אחי הא גס שתיקא לחוד הוי הפסק. וע"כ לריך לחלק בין שתיקא לבין שתיקא בחלטה חלה. ועי' כש"ע ס' ק"ד ובישועות יעקב כ"ס ס"ק ג' וכו' תק"כ

ב' שחזר אחר מודים כו'. כ"כ החכם ס"פ תה"ש. ובנד"ש זכרה חזר כו' והוא ככה כיון דלזיו חיוב דלחוד בחלטה חלה כשחזר ע"ש. והג"ל לכאורה דכה"ג ל"ח הפסק דבברכות דל"ג איחא בחלטה מודים מודים משתקין אותו וכן בשמע בשמע ופרי' מתחילה ה"מ מגונה ל"ק הא דלחוד מילתא וימי לה הא דלחוד פסוקא פסוקא. ובס"ג ור"מ מפרש דפסוקא יפסוקא מגונה ואין משתקין [וכה"ג במודים מוריס] ועמ"ש סב"י ס' ס"א מהכנבו דדוקא בפסוק ראשון ומכאן וליקן אין לחוש וכזה מהירות דכידיו אין להוסי' ע"ש. והמאי לא חייי' להפסקה כיון שא"ל לנפול הפסוק וכן במודים ויחא דפעס ב' הוי הפסק בחפלתו

כד חבל נקט' ותפלה נדך . כדרכות דכ' וכש"פ ס"ס ע"ט
לא חזקר אלא קט' [וכדפרש"י דלא לחן ויקרא] ו"ל
דכתפלה לאחור לנחא ממקומו עד שיגמור תפלתו כמבואר ברא"ש
פ' אין שומדין ס"ס ג' . אפטר דטוס לר"ח דלא נדך . ורק כדרי' דגם כד"ם אסור בזה נדך להמחין
עד שיכלה הריח כמבואר
בכרכות דל"ד ע"ב וזכרתי'
דש"י כד"ם שרי נמי כתפלה ולא
יפסקו לא כהמתנה ולא כהיחל .
וראינו במאמץ מרדכי ס"ס ע"ט
כהכיא כמבואר טעם דלאחור
בכ"ט טעם הולט שכן ביומא ר'
יתנדך . ולפ"י י"ל כדכתיב רבינו
לאסור גם כתפלה דמנינו
שהמנינו כתפלה יותר מבק"ט
לענין שש"י סמך שואל בשלנו
לא יסוק וה"ג לוס ע"פ לא
יקל יותר מלק"ט . אך ככר
תמה במאמר מרדכי כמ"ט
לכות טעם מדרש' . ועי' כש"ע
סי' י"ט ס"ב בהג"ס . וי"ל
דשיך זה גם כדכתיב' דחייב
לשיחוק ממנו ד"א . ותפלה כק"ט
דמותר לנחא ממקומו ואינו יכיר
שמיני זה הוא מרחיק :

[ועי' במאמר מרדכי דכן סמך
מטוס דכלא"ה פתח נדון] . ובמסקנתו יעקב סי' כ' דיש בזה
תשג איסור תורה דכתיב וי' ממך קרות ולא יראה בך ערות
דבר כיון ששם שמים בגלוי וכן קי"ל אסור לעמוד לפני השם ערום
וע"כ מס"ע הוא כ' וברייתא
מפורשת שבכתב פ' לא כתיב כתי'
שם כתיב על כש"י כל ויתקן ולא
יסוך ולא יעמוד במקום המיוספה
ואטו תפילין על ראשו גריעו וע"כ
וברש"י דמשמע דמדלורייחא הוא
כו' ע"ט . והג"ל עמ"ס הסוס'
ביומא ריש ד' ח' דהק"ו דשכד
לאסור היסח הדעת כתפילין מלין
אינו ק"ו גמור דלורייחא אלא
מדרכני דמה ללין שכן השם בגלוי
תאמר כתפילין שכן מחוייב עור
לכר כתיב' כתפילין שחוט בגלוי
ע"ט . וה"כ אין ללמוד תפילין מהא
דשם כתיב על כש"י דכל השם
בגלוי . אך אף דמתייב הא תפילין
מחוייב ש"ל יתכר ונ"ס' אכתי
הק"ו דיתכר מדרכני כדכתיב'
ק"ו מלין לתפילין להיסח הדעת
מדרכני מיהת . אך למ"ס הירושמי
יעקב סי' ל"א דמאות תפילין היסח
עליו כל היום מלוא מן היתורה ע"ט .
לפ"י י"ל דלא ראו המכמים לאסורו
ליכנס במתואה כהמנוספותכתפילין
דא"כ יתנדך לחולין ולא ראו לנטע
למחוייב ש"ל דמאות תפילין לא
דאיסח הדעת דכש"ל איסורן לא
יתבטל ממנוס היתורה דלא יתלן
ולא יסיה דעתו מהן . ונ"ס לעמ'
דלא יכנס במתואה המנוספות
כש"י לכתוב שם וס' דלסורו
בהפחה אף כשיתבטל עי"ו מהמנוס
געו סמ"ע דכתיב ועי' כתיב' סי'
חקפ"ן . אמרו עין יוסק
מעובדא דר' יוסב' כשכס דקכ"י
שכנס לבית מעריכותא והתן
תפילין ברחוק ד"א מביחא ומשמע
שחוט ענין גמור דאי מחמרא
ל"כ להרחיק ד"א ע"ט . והג"ל
מהמכילתא דהקט' דלמשן תסי'
תורס כ' ד' אנטרין לפטור
העוסק בתורה מתפילין והמניח
תפילין לחלו עוסק בתורה [ועי' ע"ט
בסוף תסי' תפילין יקרא שיען
שחוט כקורא בתורה] ו' דאתן לא

כד צריך להתרחק מצואת אדם וצואת חיותים וכלבים
אם נתן לטבח ערודת ומצואת התול ומצואת
חפור הבא מן הדרך ומצואת תרנגול כשחם בלול
שלחם ומנרף של רעי ומעביט של מימי רגלים ונבילה
סמרות מכל אלו צריך להרחיק ד' אמות מסקום שכלה
הריח ולפניו כמלאה עיניו ופי חויר כצואה עוברת דמי
ואזור לקרות תוך ד' אמותיו ומותר לקרות כנגד רמי
רגלי בהמה וריח רע שאין לו עיקר כמו נפוחה לר"ת
אין צריך להרחיק ד' אמות (כד) אבל לק"ש ולתפלה
צריך ולר"ת נמי לא אמרו אלא דחבריה אבל דיריה
אף באשפה מותר והצואה בעור שזורקת אינה נפרכת
אסורה ופי רגלים כלזמן ששפתיו וי"א כלזמן שרישום
גיבר וצואה על בשור או ידיו מונחות בבית הכסא פסק
ר"ה דאסור לקרות ק"ש כרב הסדא ורב אלפס פסק
דמותר . ומי רגלים גותן לרובן מים וקורא . וצואה
כפי מבעת כגון דיושב ונראה עומד ואינה נראת אסור
לכ"ע דבמקומו נפיש וזהמא ומי שקורא ק"ש ופגע
במבואות המטונפות פוסק ואינו מניח ידו על פיו וקורא
ואם שחה כרי לנפוח את כולה ככר כתבנו דינו וצואה
ומי שלבוש תפילין מותר לעבור במבואות המטונפות אלא
אינו רוצה לעשות צרכיו אבל אם צריך אפילו להטיל
מים אסור היישינין שמא יפנה בהם ולהטיל מים בבית
הכסא עראי שרי כשהוא לבוש אבל כשהן בידו לא
היישינין שמא ישפוף בהן הניציות אבל ונרדמה ביום
ויש שהות ללבושן אחר שיעשה צרכיו גוללן כמין ספר
תורה ומניחן בידו כנגד לבו ובלבד שלא תצא רצועה
מתחת ידו טפח דבנדולים ליבא למיחש לניציות ואם
אין שהות ביום כדי ללבושן או בלילה עושה להם כים
טפח ומניחן דוקא בכלי שזמא כליון או צריך שיא
בהלל טפח אבל בכלי שאינן כליון אפילו פחות מטפח
סני נמצא שדין בית הכסא עראי מותר מין בית הכסא
קבוע . ומותר להניח תפילין תחת מראשותיו אפי' אשתו
עמו ודוקא שלא כנגד מראשותיו אבל תחת כרסותיו
אסור דביוון הוא . וצריך לעשות לתפילין כלי ובכלי שאינן
כליון ולס"ת מחיצה עשרה ואם לא אסור לשמש בבתו
באותו בית . ותושיץ פסק רבי' האי דאין להם דין
ס"ת ובתוספות החמירים מיהו בגביאים וכדכתיב דין
כמיסוי בעלמא . ושנים שהיו ישנים במלית אחד קי"ל
כרב יוסף דאמר אשתו כיון דכנפו הוא מותר להחזיר
פניו ולקרות אבל אחר כגון עני ובני ביתו כיון דלאו
כנפו דמי אסור לקרוא ק"ש עד שתרמא מלית מפסקת
ביניהן ובניו וב"ב קטנים מותר עד כסה תינתק בת
י"א שנה ויום אחד ותנינן כן י"ב שנה ויום אחד אידי
ואידי עד שיהא שרים נכחו ושערך צמח . אם לבו רואה
את

וספק

הבית כמנ"ט סי' ע"ו סקי'
הבית מהס"ג דס"כ בספק אם
הוא של חסד או של כלבים כתיב
שני . ובתוספות יעקב כ' ללא
ה"ל להמג"א להעמיק ד' הס"ג
דנראה דס"כ הכתוב בספקים
דף ע' ע"ב ד"ה סיני . נכנס
העכבר ולבד בידו וא"ל אם תח
או מלכ טסק' כיון דהבית כתיב
נוקבא לחוקתו חוקת דבוק וימנא
דמנה סכמי וטענת רש"י כיון
לכתיב לבית ודאי אלא שא"ל אם
תחין ל"ס חוקת דבוק חוקת הכתיב
אינו מעיד על החתיכה וה"כ ס"ג
דעמו כתיב' דאף בזה שייך חוקת
ואין פסקי' כפי' תל"ע כרש"י
דאין החוקת עורה עמ"ס הכתיב
וס"ל ל"מ חוקת הבית להחזיק
מש שנמאל בל' כלבים ע"ט .
והג"ל דיש לחלק קלה דשם כפי
מה שהחתיכה כתיב שייך לרין
על החתיכה ג"כ מלך עמ"ס א'
ש"י לאוכלה כסכה וכיון דכה
ליבא חוקת ואסורה מהספיקא
הלך גכ לענין דביקת הבית לא
מוקמי לחוקת לעמ' סכמי כיון
לחתיכה שהיא מלך . והא אין
שחיה מלך ולאכלה כיון דהספק
על החתיכה ולא בבית ועי'
בשב שמעתיח"ש ט"ג פ"ח . אבל
אין שום נ"פ א"ס הוא של חסד
דשם כתיב' י"ל דמהני חוקת
דמ"ל אם תהא מוקת לאשפש יסא
דלמס הוא כתיב תפילין חליני .
וב"י שלבוש תפילין מותר לעבור
במבואות המטונפות . וכ"כ
בד"ה תפילין סי' חקפ"ו ועי' כמנ"ט
סי' מ"ג ס"ק י"א

ובס"כ ע"כ' דלהרא"ש מותר
ליכנס בתפילין לכה"כ בלא
לרכיז

אפי' אשתו עמו . עמ"ס פ'י
כרכות דכ"ז בתום סד"ה והא
תני ר"ה ככותי מ"ט ו"ע הינו
ש"ע לניחא אם מותר להניח
תחת מנאשתי ואפי' כתיב
לשמש ע"ט . וק"ל
דלניחא ודאי דש"י קה"ג
אף כשדורס לשמש מרבא
שם דלמך לר"ה

לר"ם אחי"ם לי תפילין ואשכחניהו בין כל לבסח יום ענילה היו ולאגמורן הלכה למעשה וע"ם בר' יונה ובש"צ. ואיך יסחפוקי התוס' זכר ליינא : הלשון לע"ק דלהלפס

ואם אינו רואה לחון מולך נגד נוארו . הלשון לע"ק דלהלפס דם"ל לבו רואה את הערוה

אסור ול"מ חילת עילוי נגד ואורו איך שייך לומר ואם אינו רואה בו' אטו ברזנו תליא . וז"ל דלא כריחא לרבינו דיו דלהלפס :

כה, י"א דוקא שפסע . כ"כ הכ"י מהתוס' והראשונים בס"ס ע"ו . ובזכרי יוסף שם הביא

מדרש"ט דש"י בלא ה"ל לאסוקי ארעתי חזר ומתפלל דהוא כלא התפלל דלון מנהי קדוש אין השכינה שורה ע"ד . ולאכורה לדרביו במתפלל במקום שיש ע"ו דלון השכינה שורה אפי' מגילה

דט"ו כיון שהגיעה לבית ע"ו כשתקנה הימנה שכי"ן יחזור להתפלל וז"ע בס"ס ל"ד ובמג"ל ובמחמת שלמה חז"ח סי' כ"ז כ' כשעזב הוא משום גזילה הבטח בעצירה וכ' דמ"ס תוס' כזוכה

ד' ל' דבאפשר לעשות הנהגה כלא העבירה ל"ח מהכ"כ היינו כשהעבירה והמלאה נעשים כגני זמנים נפרדים אבל נעששו בעשייה אחת איך לחלק ותמיד היו

מהכ"כ ע"ס . וא"ו מה יענה ליהדות' פ' האורג בקודש בשבת דלא ידו קריעה ואמר ל"ד לנמא גזילה דחנן גופה עבירה

הכא הוא ענד עבירה ופי' בק"ע משום דלון בקריעה זו עבירה אילו קרע כנגד זה בחול ע"ס . וזו הנהגה והעבירה נעשים בעשייה אחת . וז"ל ה"כ המקום שהולאה כחול גורם העבירה ואין כזה משום מהכ"כ . ובאג"ת ארי' סי' ז"ע תמה על הרמב"ם

פ"ה מחלוסי והמנחם ש"כ אין מביאין מנחות ואכסים לא מן העביל טו' ואל"ל מערלה וכס"כ מפני שהוא מהכ"כ ע"ס . והרי כה"ג לא ע"י העבירה שנעשה בו נעשית המלות כרעו ומחמת ע"ס . והכ"ל ד"ל כוונת היות' כמ"ס

הכ"י ביו"ד סי' ש"מ מהכ"כ דכשהעבירה יחפץ בהתקן כמלא גזילה דהתקן דמלא נתפס בשם גזל חשיב מהכ"כ ע"ו ונקודת בשבת דהעבירה חל על הפעולה ולא בהתקן ל"ס מהכ"כ ע"ס . וז"ל במנחות ואכסים מערלה

וכה"כ דג"כ נתפס שם העבירה על התקן אית ב"י משום מלוה הבטח בעצירה אף דלא ע"ו העבירה שנעשית בו נעשית המלוה ועכ"פ נד"ד דמי

נקודת בשבת וע"כ משום קים ל"מ תפלתו :

כ"י אין אלו מהרין מלשמוע שיר הנשים וז"ל אחרת אא"כ יש ששה שלא שמעו תפלה כן יש במסכת סופרים ואמסבתא דהן (כו) שיש ו' תיבות עד השם במקרא זה בפרוע פרעות כו' . ור' מרבי' אומר שרבים נוהגים להתפלל אפילו עבור אחד וכ"ס בשאלתות דרב אחאי :

כה קיימא לן המתפלל ומצא צואה במקומו צריך לחזור ולהתפלל במקום טהור מיהו (כה) יש אומרים דוקא שפשע בתחילת התפלה כגון שאותו המקום רגיל להיות שם שינופת דהוי כפשיעה ואי לא אינו חייב לחזור ולהתפלל אבל המתפלל ומצא מי רגלים כנגדו אינו זו במקומו אלא סיים תפלה דלא אסרה תורה אלא כנגד

עמוד בלבד והיבא דאתחיל לא ייוז ממקומו :

כו כתב הר"א מייץ דאסור לקרות דבר שבקדושה בשמיעת קול שיר של אשה ועת לעשות לה' הפרו תירתיך הלכך (כו) אין אנו נוהרין מלשמוע שמיעת שיר הנשים וטפח באשה ערוה היינו טפח שדרכו ליבסות ואע"פ שהיא אשתו . והא דאסרו שער באשה ערוה היינו להסתכל בה אבל לקרות לא דמעשים בכל יום שאין אנו נוהרין מלקרות כנגד שער הכתולות כך פי' רבינו טוביה בשם ר"ת . ושמו דאף טפח באשה ערוה ה"פ וכ"ס מספר המצות הקצר שכתב וכן טפח באשה ערוה אם היא מגולה שלא יקרא ער ושיחזור פניו במטה ששמע כשמחזיר פניו שרי בלא הרחקה . וכתב הראב"ד דרוקא במקום צנוע שבה ורוקא האחרים משום הרחוק אבל לעצמה לא דהא קי"ל האשה יושבת וקוצה לה

הלתה ערוה :

כז כתב רבינו יהודה בשם ר"ת שאין מתפללין פעם אחת אא"כ יש ששה שלא שמעו תפלה כן יש במסכת סופרים ואמסבתא דהן (כו) שיש ו' תיבות עד השם במקרא זה בפרוע פרעות כו' . ור' מרבי' אומר שרבים נוהגים להתפלל אפילו עבור אחד וכ"ס בשאלתות דרב אחאי :

כה קי"ל דאפי' מחיצת של ברזל אינה מפסקת וה"ם לענות קדושה או כרבו אבל הצטרף לעשרה עד שיהא תוך הבהכ"ס כדאמר בפ' כיצד צולין (כה) ולזמן אם רואין זה את זה אם יש שמש צולין מצטרף אף לברך ברכת חתנים בשם יב"א ז"ל :

כח הא דקיי"ל אמר לאדם לתבוע צרכיו בשבת ה"ם שלא יעשה תפלה או תחינה מעצמו ויתפלל אבל טופס תפלה מותר כדאמר' בירושלמי פרק אלו קשרים מהו למימר רעיני אבינו וכו' ואי לאו דלא אטרחי' רבנן ה' נכון לצלווי כל י"ח הלכך (כט) אומר בשבת אחר

כח קי"ל דאפי' מחיצת של ברזל אינה מפסקת וה"ם לענות קדושה או כרבו אבל הצטרף לעשרה עד שיהא תוך הבהכ"ס כדאמר בפ' כיצד צולין (כה) ולזמן אם רואין זה את זה אם יש שמש צולין מצטרף אף לברך ברכת חתנים בשם יב"א ז"ל :

כט שלא יעשה תפלה או תחינה מעצמו ויתפלל אבל מהו למימר רעיני אבינו וכו' ואי לאו דלא אטרחי' רבנן ה' נכון לצלווי כל י"ח הלכך (כט) אומר בשבת אחר

כח קי"ל דאפי' מחיצת של ברזל אינה מפסקת וה"ם לענות קדושה או כרבו אבל הצטרף לעשרה עד שיהא תוך הבהכ"ס כדאמר בפ' כיצד צולין (כה) ולזמן אם רואין זה את זה אם יש שמש צולין מצטרף אף לברך ברכת חתנים בשם יב"א ז"ל :

כח אומר הלך עד בו' ומר ברי' דבינא אמר הלך נאור כו' והב"י כ"י ק"כ כ' דהעולם כיררו להס תחינה דהלך נאור כו' ובגור

כח קי"ל דאפי' מחיצת של ברזל אינה מפסקת וה"ם לענות קדושה או כרבו אבל הצטרף לעשרה עד שיהא תוך הבהכ"ס כדאמר בפ' כיצד צולין (כה) ולזמן אם רואין זה את זה אם יש שמש צולין מצטרף אף לברך ברכת חתנים בשם יב"א ז"ל :

אמר הלך עד בו' ומר ברי' דבינא אמר הלך נאור כו' והב"י כ"י ק"כ כ' דהעולם כיררו להס תחינה דהלך נאור כו' ובגור

כח קי"ל דאפי' מחיצת של ברזל אינה מפסקת וה"ם לענות קדושה או כרבו אבל הצטרף לעשרה עד שיהא תוך הבהכ"ס כדאמר בפ' כיצד צולין (כה) ולזמן אם רואין זה את זה אם יש שמש צולין מצטרף אף לברך ברכת חתנים בשם יב"א ז"ל :

מש שלא אמר כמנהג העולם קודם מכלל חיים. דהא חזרה לראש
התפלה להרמז"ס כחזרה לראש הכרזה להרמז"ס בטעם והרי
להרמז"ס ח"ל לחזור כולל כמנהג כחון הכרזה וה"ל להרמז"ס [אך
להרמז"ס שם להזיך לחזור למשיב הרוח ומכלל חיים וכן למ"ס

דכ"ו שלא התחיל אהה קדוש
לומר שם. או היו ס"ל להרמז"ס
כן ה' אשכח לדייק דה"ל לפרש
זה בהיות דהו וה"ל נכלל בלשון
אזה]. ולע"כ במכר אחר ונאמן
אזה לחיות מתיס דכשימאר שם
משיב הרוח ליכא מעין חתימ' סמוך
לחתימה. וה"ל כעין מ"ס
החסו"ב בפסחים זק"ד ע"א סד"ה
בני הדבדול קדשת אח עמך
יבטל בקדושת דקדוהי הדבדול
דבין כהנים לויס וישראלים הוי
מעין חתימה דבין קודש לקדוש
ע"ש. וכדלוי בין קודש לקדוש
קדוהי להבדל קדושת שבת ויו"ט
ומ"מ כשביל דמיון הדבדול קדושה
חתימ' מעין חתימה ה"ל כיון דכשם
החתימה הנחתה חיים העולם כן
גשמים חיים לעולם כמ"ס הבור
ריש סו' ק"ד והוא מהירות פ"ה
דברכות ה"ל ב'. הוי מעין חתימה.
אך ל"ד כ"כ להסת' דלשון קדושה
אחד הוא משא"כ גשם ומתימה
המתים. ומ"כ צבור ח"ל כשמוך
לחתימה דברכת מעריב ערבים:

אבר שחר הגאונים פסקו דחזר
לשומע הפלה. כ"ד רב
ה"ל ודמ"כ כמ"ס ה"ל סו' ק"ו
והביא מהרמז"ס בה"ל דלמרינן
פ' אין עומדין בלא הדבדול בתפלה
ולא על הכוס חזר לראש אף
דבטענה בתפלה אמרה על הכוס
ה"ל לחזור לברכת הכהנים
ומשני ט"ה ד"ח כולל בתפלה אחת
הן ולא ארתימה רבין לחזור כמו
גבי הדבדול שמתקנה בתפלה ועל
הכוס דלתי עיינא ויבד ע"ש.
ולענד"ד דכ"ו שייך כשימאר דביחזור
לברכת הכהנים יחזור נמי על
כל ברכות האמנוניות דלח"כ וכ"ד
רוב הפוסקים כמבואר בדברי

רבינו בסמוך והא דלוי לכן סדר היינו שח"ל לחזר לתהה חוץ.
אבל לפרש"י דיאמר הכי בטעם בה לחזר במקום שמכר
וח"ל לחזור על האחרות הכי כשימאר שומע תפלה או ברכה
השנים לא יאמר רק ברכה אחת מהאמנוניות וכן לוי ענין
כלל להא דטעם ב"ו וב"ו בהבדלה. ור"ה גאון מפרש כפרש"י
כמבואר בר' יונה פ' אין עומדין וכן מפרש ר"ח כמבואר ב"ח
רובע הל' תפלה סו' ג"ג והבא בפי' בס' ב"ח"ה אמנוניות. ומ"מ
רבינו בסמוך לגד רבינו שלם. הונו מזוקקת כ"פ]. אף לפי"ט
י"ל טעם אחר שבו יורה שיחזור לשומע הפלה. דה"ל שם
כח דלף דלנשי כיה"ו ושמעון הפקולו יהנו סדר לאמנוניות מסבא
אינו אלא לכתחילה ולא שיעבד דביבד ע"ש. ויבין דע"פ
לכתחילה מהדרינן על הסדר הרי כשיחזור על ברכת הכהנים לחזר
לא יב' האמנוניות כסדר דלחזרה קמיתא דברכת הכהנים בלא
על ומטר וכשלא תיקון זה בשומע תפלה כמאן דליהא דמי אכל
כשיחזור לש"ח שהיה ברכה האחרונה מהאמנוניות ונתקן ע"ז ברכת
השנים למפרע אף שלא הוכיז בה על ומטר הרי יהיו הברכות
כסדרן וזה עדיף ממוטר בברכת הכהנים שח"ל לא יב' כסדר אף

שטיק

שם מרב עמרים איתא אלקי עד נו' וגם אלקי נזר ע"ש. וה"ל
כמו דשרי לומר אלקי נזר ה"ל שרי לומר אלקי עד נו' להרגיל
לחומר בכל יום:

י יפסיק באלמנט ברבה כו'. בל"ל רבה ס"ס ק"ח הניח מהע"ה
דחצי הספק בתפלתו וסיים

דכ"ב בפסקי מנ"מ ריקאנטי
ותמה הא"ל דהריקאנטי לא כתב
אלא. ולפוסק באלמנט ברכה
ולחזור ולהתפלל אשכח דמורה

א דה"ל ע"ש. וה"ל דלשון רבינו
דדמי לחזקה ולתלמא ששמע דהוי
כשמה בעלמא [ונע"ז ס"ס
ק"ח] ומימלא דיוו כשביחה
דכחלונע הכרזה חזר ויבטל דגם
בשם אינו חזר כגון בין דבר
לברכה [ע"י נש"ע סו' ק"ד
ונתחמוסין] גם בזה אינו חזר

לחזר מקום לתמימה הא"ל:
א והתחיל אהה חוץ מן שבת

כו'. הרמז"ס פ"ג דברכות
סו' י"ז ו' מהרמז"ס מנוול דמכר
כשאר ברכות פוסק באלמנט
ברכה והרמז"ס ל' דלוי לחלק
ע"ש. ומרבנו חין הכרעה ד"ל
דברכה רחשונה מהאמנוניות קדוה
ה"ל לחזר. וכתחתימ' אס דוקא
כשחומר שחר ברכות מהאמנוניות
כסדרן הוא לגומר הכרזה

מהמת' דבה לירוף הוא אס
גמר כל השמ"ע ויאל י"ח תפלה
כשיזכר של שבת בשמ"ע [ע"י סו'
כס"ח ה"ג] אף דלשמת' אינו

גומר השמ"ע. אבל כשהתחיל
אחר הג"ר בהשיבו ע"מ כיון
דחו לא יתנה ברכה על להזכיר
לשמ"ע דכסדרן צנו' כמבואר
בברכות ס"ב ב"ח"ה אמנוניות

וכס"י ק"ט ס"ג. יפסיק באלמנט.
א"ל כמו כסדרן אף דלחיה
פועלת ללחיה י"ח תפלה זו כיון
שאינו לומר ל"ה השמ"ע ומ"מ

לחזרה מתמת דעלם הכרזה יב'
שייכות ללחיה י"ח תפלה בה גם
בשבת אילו גמר השמ"ע ה"ל
כשהתחיל בה שלא כסדרן יגמרה

מתמת הא דעלם הכרזה יב'
בשבת אילו חזרה כסדרן גמר השמ"ע ואף אס בחול כשהתחיל
השיבו קדשה אהה חוץ מן שבת

ב עטם ולא הוכיז כו' חזר לתחילת י"ח. כ"ד הרמז"ס פ"י
מתפלה ס' ח'. וכ' ה"ב' סו' ק"ד מולא חילק בין מוכר

קודש כהנים הכרזה למכר חמ"כ לעולם חזר לראש התפלה
וכבר הכהני לפסוק כרמז"ה ור"ה שחילקו בין מוכר קודש כהנים

הכרזה למכר חמ"כ ע"ש. ולכחורה י"ל דבשנ"ה בימות החמה
שכ' הרמז"ס דבטענה והוכיז חזר לראש שייך למידק אס במכר

בחון הכרזה אינו חזר רק לראש הכרזה ה"ל לפרש כיון דגם
במכר בחון הכרזה טעם ע"כ מיקרי. אבל בימות הגשמים בכתב

דבטענה ולא הוכיז חזר לראש שפיר ד"ס ל' כמ"ס הרמז"ס ר"ק
דבטענה דבמכר קודש כהנים הכרזה אומר במקום שמכר שלא

קבעו החמים מקום להזכרה כו' אלא שיהנו העולם לחומרה לפני
מכלל חיים כו' ובכל הכרזה מקומה ע"ש. וי"ל גם להרמז"ס

כן ומימלא במוכר קודש כהנים הכרזה לא מיקרי כלל טעם כשביל

מתמת הא דעלם הכרזה יב'
בשבת אילו חזרה כסדרן גמר השמ"ע ואף אס בחול כשהתחיל
השיבו קדשה אהה חוץ מן שבת

ב עטם ולא הוכיז כו' חזר לתחילת י"ח. כ"ד הרמז"ס פ"י
מתפלה ס' ח'. וכ' ה"ב' סו' ק"ד מולא חילק בין מוכר

קודש כהנים הכרזה למכר חמ"כ לעולם חזר לראש התפלה
וכבר הכהני לפסוק כרמז"ה ור"ה שחילקו בין מוכר קודש כהנים

הכרזה למכר חמ"כ ע"ש. ולכחורה י"ל דבשנ"ה בימות החמה
שכ' הרמז"ס דבטענה והוכיז חזר לראש שייך למידק אס במכר

בחון הכרזה אינו חזר רק לראש הכרזה ה"ל לפרש כיון דגם
במכר בחון הכרזה טעם ע"כ מיקרי. אבל בימות הגשמים בכתב

דבטענה ולא הוכיז חזר לראש שפיר ד"ס ל' כמ"ס הרמז"ס ר"ק
דבטענה דבמכר קודש כהנים הכרזה אומר במקום שמכר שלא

קבעו החמים מקום להזכרה כו' אלא שיהנו העולם לחומרה לפני
מכלל חיים כו' ובכל הכרזה מקומה ע"ש. וי"ל גם להרמז"ס

כן ומימלא במוכר קודש כהנים הכרזה לא מיקרי כלל טעם כשביל

מתמת הא דעלם הכרזה יב'
בשבת אילו חזרה כסדרן גמר השמ"ע ואף אס בחול כשהתחיל
השיבו קדשה אהה חוץ מן שבת

ל נגמר ולזכרון. נברכות דמ"ט וברמב"ם פ"ב מברכות וברמב"ם ס' קפ"ח ליתא חיובא לברכה [ובפסוק לברית קודש ליהא ברמב"ם] והכ"ז שם הניח מכה"ג שפסק כהירוש' לתמוס בדר"ח והר"ף והרמב"ם

שטיק התקנה ה' לומר בברכת השמים וכן בספק מד שלמים יום. עיין מ"ג המג"א ס' ק"ד ס"ק י"ב דבשאלה לא כני בשליש יום וע"ש בנהר"ט ובמהלית השקל. ודעת רבינו מרביע דגם בשאלה כני בל' יום :

אפי' ספק. עי' מג"א ס' תכ"ב סק"ד מהרמ"א דפסק דל"ל לחזור ול"ד למטוב הרוח דחוקה דלמא כנגילות מטוב דלא מליטו ל' יום שאינו מזכיר יכו"י. ודכ"ח פ' תה"ש אהל ל' הניח סמירה בדר"ח ריו"ח בירוש' ופסק דלף בספק לריך לחזור ע"ש. ולתורה אפי' דיהזור להפגל בתנאי דנדע כנספק א"ס התפגל עי' מג"א רס"י ק"ז. וזוה שני משמכי הרוח דש חוקה שלל התפגל וז"ל להנאי. וחלי י"ש לפיכך זוה ג"ס הסמירה דנדר"ח דמאי דלמא אין מחזירין מיירי על בלא תנאי ומ"ל נמי היכא דל"א להטות עגון ר"ח שחל בשבת דאין מתפללין תפלת נדב"ה ע"ש ס' ק"ז. ומאי דלמא מחזירין מיירי בתנאי וז"ע :

חזור לראש בשלש אחרונות חוזר לעבודה. ואמצעות אין להם סדר. וחוזר לראש לברכה שטעה בה ומבאן ואיך יאמר הכל על הסדר כך פסק רב אלפס ורבי' שבואל והר"ם במו"ל ורוב הנאונים לבד רבי' שלמה ז"ל א"כ טעה ודלג ברכה אחת מן האמצעיות או שלא אמר המלך המשפט בין ראש השנה ליום הכפורים חוזר לראש (התפלה) [הברכה]. וכן אם טעה בזכרונו לפי מה שכתב למעלה והינא דטעה נמי בל' אחרונות שלא אמר בראש השנה ויח"ב בספר היים לפי המחלוקת שכתב למעלה חוזר ורצה. והטעם בנ' ראשונות ונ' אחרונות כולי דשבחא ונינהו. ובתענית צבור ששליח צבור קובע ברכה לעצמו. אם שכה ולא אמר עגנו בין נוהל לרופא וזכור קודם נטר תפלות אין מחזירין אותו מיהו יש להתפסק אם נזכר קודם שומע תפלה אם יקבענה שם ברכה בפני עצמה או אומר אותה בשומע תפלה בייחוד או לא יאמרנה כלל. וכתב רב אלפס אם לא עקר גריליו יאמר עגנו והותם כי אתה שומע תפלה בלא חתימה. מיהו ה"ר פיש קבל מרבותיו שיכול להתווסף מאחר שסיים סדר י"ח והמתענה בשבת י"א שאינו אומר עגנו כלל. ויש ספרים שאומר כאלקי נצור. ואם טעה באמצע ברכה חוזר לתחילת ברכה בין בתפלת שליה [צבור] בין בתפלות שאומר מיוחד. וכן אם נשתתק שליח צבור אותו שיעבור תחתיו חוזר לתחלת הברכה. ואומר בירושלמי שאם נשתתק בתפלת היוצר אחר שעגן [קדושת השם] בברכה אחרת דמי ויחזור לאל ברוך :

שאם נשתתק בתפלת היוצר כו'. תוס' נדרכות דל"ד הביאו הירוש'. והפ"י כתב להרשב"א משמע דבבלי פליג על הירוש' והיינו מדלמרינן דטעה בנ' ראשונות חוזר לרשע אף שכל אחת ברכה לעצמה ועיין מיוחד ומסיים בברכה וכו"ל בקדושת השם שאומר בברכה יוצר דלפי"ג דכמו שהיה תחלה בברכה בני אפי"ה לא עדיף מנעם דמי ונראה דרמב"ם קשימי הירוש' מה"ט ולדעתו טעם כבוד והפ"ט ע"פ ע"ד. ולי נראה דהטע"ט לשיטתו יפה כיוונו בשבטו לשיטתו. דהא טעמא בשבטו בימות החמה חוזר לראש הברכה וזלתי כשסיים הברכה דלא חוזר לראש התפלה כמבואר בס"י ק"ד והוא שטיק הרמב"ם ודכסביר בק"ן רפ"ק דתענית דלענין לא סיים הברכה שטעה בה כשזכר ג' ברכות ע"ש. וא"כ בטיני דלשחוק בלופים פניך קלמא בירוש' דכתחילה הברכה דמי וז"ל לחזור ליוצר אור וכמו דכטעה בברכה אלה נצור בלא סיים הברכה עדיין לחזור לראש נצור. ובתנאי נעטעס בס"ס הברכה דיוצר המאורות וכגוונא דלמרי' בברכות דל"ב כשסיים חזקתיה מעדיב עדיב דלא יאל א"ז בלמחא יעקך לחזור לתחילת יוצר אור דזו דמי להיכל דאוק

ד ומן עס הכבוד וקרא משבת במנחה. כ"כ ה"מ ס' דפ"ח מהמדרש והגמ"י והביא מהכלבו דלא ר' גנים בירוש' דר"ח אהו חיוס פרשה שבערה עכ"ד. ולתורה י"ל דלא פליגי דכר' יונה בברכות ד' ח' כ' דש ויהיין לקרוא מעט ככל יום מהשבוט ומסיימין בשבת. וי"ל דהמדרש והגמ"י ורבינו מיידי בפרשה ראשונה שקראו גס כגבור במנחה משבת בבאה. והכלבו מיידי במנחה עד טוף הסדר :

לאם שכח רצה והחליצנו בשבת וזכור קודם שיתחיל ברכה רביעית יאמר בא"י אמיה שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל לאות לברית קודש בא"י בקדש השבת : ודכוותיה יאמר ב"ש אשר נתן מועדים לעמו ישראל לששון ולזכרון וכו' : ובר"ה אשר נתן ראשי חדשים לעמו ישראל (ל'ג) לבפרה ולזכרון : ואם לא הוזכר עד שהתחיל ברכה רביעית בשבת כיום טוב חוזר לראש ובראש חודש לא יתחיל משום דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל רק מיני תורניטא ונ"ב במנחה בשבת בני אפרים כן. והר" אברהם בר' אפרים כתב שאינו חוזר רק לשבת וכליל ראשון של פסח וסוכות משום שאינו יכול להפטר במיני תורניטא דבתיב בערב תאכלו מצות וילפי המשנה עשר מחג המצות כרי שיאמר רצה והחליצנו ויעלה וכו' :

ד היכא דבקי חייב להשיים פרושותיו עם הצבור כ' סקרא ואחד תרונו. ואפי' עטרות ודיבון יקרא הכתוב ג' פעמים עברי : והלעז אינו במקום התרנום ובשנתנה ספר תורה אומר לספר ואפי' בדבר הלכה. לבד אם הוא כרב ששת שתורתו אומנתו ודוקא בלחש שאינו מבטל קריאת התורה ובגון שיש שם עשרה אהרים ששומעין קריאת התורה (ל'ד) וזמן עם הצבור נקרא משבת במנחה עד שבת הבאה קידם סעודה לתחילה מיהו בגייעבד אם השלימה אחר אכילה שפי' רבי' :

לה כשיצא אדם לדרך יתפלל תפלת הדרך ואומר שתולכנו בלשון רבים. ובפסך רב אלפס כרב הסדא שיתפלל אותה מעומד ולא מהלך אמנם רבי' יהודה [פסק] כרב ששת דאפי' מהלך (לה) ואפי' אינו רוצה לילך כי אם

כמה דקיימא הילדים אשך חנן כו]. והגבילו כחמים שיטור דרך פרסה ובפחות כמלך דליתא בעיר דמי. וז"ב אז אפי' יש סכנה גס בפחות מפרסה כיון דעכ"ל ליתא שאר הריעותות דיש בדרך [ואינו ג"כ כסכנה דמהלך במקום גדודי ח"י ולכתיב] ללא תקיפו ליה

הכניסה דמח' המתיח או האל הקדוש נעטות דחוזר לראש התפלה אבל בלא סיים עדיין בברכה דיוצר המאורות מכתב קודם הקדושה ואחר הקדושה כבהו בירוש'. אך להרמב"ם דגם בלא סיים הברכה ס"ל דחוזר לראש התפלה כמ"ה ס' ק"ד י"ל כמ"ה הפ"י כ"ל :

רה ואפי' ל"ד ליק' ל"א פרסה אחת. וכו' הר"ם בברכות ד' ל' דלכ"ג בפחות נפרסה אינו מברך ויש מקשים מדלמרי' בירוש' כל הדרכים בחזקת מסוכנים ואפי' שזו אינו חוזר מברך בקדו' לעיר אלא כשכולך בדרך בין הכפרים שהכל הוא בחזקת סכנה וצריך להתפלל ולבקש על נפשו ע"ש. ולתורה אפי' דלאו ממוס סכנה לאו הקטיו תפלת הדרך בתחילה חזר וכנס בדרך לחומר י"ר שהמיטבי שלום כו' ותולגני מן האור כו' אינו חותם כשם עי' כבוד וכו' ס' ד"ל. ובתנאי לבד הסכנה דליתא בדרך איכא הא דל"י במ"ד סדך לך לך פ' ל"ט דממעטא פו"ר וממון והסס ולזה הבטיח הקב"ה לאברכך ואלכך שמך והובא כפי' דכ"י על ההורס כפ' לך לך. ויש לכון זס במוסם התפלת הדרך ותולגני מן כל אויב הוא נגד הסכנה ותקני אחר אכילה שפי' רבי' נגד מיטעו כממון ותחזני לתן ולחסד כו' נגד מוטעו השם [ואינו י"ל ג"כ לתן ע"ד דלמרו במ"ד מנדב"פ ל"א בברכה כשמיס ותקני ימון לזוקך כשמיס

מהו דקיימא הילדים אשך חנן כו]. והגבילו כחמים שיטור דרך פרסה ובפחות כמלך דליתא בעיר דמי. וז"ב אז אפי' יש סכנה גס בפחות מפרסה כיון דעכ"ל ליתא שאר הריעותות דיש בדרך [ואינו ג"כ כסכנה דמהלך במקום גדודי ח"י ולכתיב] ללא תקיפו ליה

מהו דקיימא הילדים אשך חנן כו]. והגבילו כחמים שיטור דרך פרסה ובפחות כמלך דליתא בעיר דמי. וז"ב אז אפי' יש סכנה גס בפחות מפרסה כיון דעכ"ל ליתא שאר הריעותות דיש בדרך [ואינו ג"כ כסכנה דמהלך במקום גדודי ח"י ולכתיב] ללא תקיפו ליה

זה חתימה בשם . ואף שרץ שיתפלל שיגלל מ"מ חתימה בשם לא חוקקו לה כמו דלא חוקקו לנכנס לבית המרחץ . ופי' חפשי לכוין כן בשלון ס' יורה ש"ב ונודד להתפלל ולבקש על נפשו ולא כ' שיבדך . כדנקיט ביש לו ללכת פרסה . אך מהט"ו כפי' ק"י סק"ו ופי' ר"ע סק"ו משמע דיערך חפלה הדקך הוא משום סכנה הדרכים ע"ש . וע"ק בשלוחי מלוה דלון ימוקק כדליתא בפסחים ד' ס' . אטו ופירו מופתה סדרך . ולמ"ש שייך בכו חפשי' משום מיעוט הג' דברים הי"ל דליו בכלל היתק . ולי עיקרו מחמת סכנה י"ל דסכנת דברים חשיב שבו היקף החפשי' גם בשלוחי מלוה כדליתא בפסחים ע"ש :

דיני נשיאת כפים
לו נשיאות כפים שכתב רש"י פ"ו דטומה ועוקר רגליו בעבודתו מסקומו וכא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון שתהא ברכת כו' ומאריך בה עד שישלה אמן של הודאה מפי הצבור ושליה צבור קורא כהנים אם שנים הם ואם הוא אחד אינו קורא והוא מחזיר פניו מאליו כדאביי דאמר (לו) לאחד אינו קורא כהנים וכשכלה הדבור מפי הקורא מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו וכו' . אחר כך מתחילין בברכה וכשכלה אמן אחרון מפי הצבור הם מהזירין פניהם וכופיין אצבעותיהם אם רוצין ושליה צבור מתחיל שים שלום והכהנים מתפללין רבש"ע ושינו מה שגזרת עלינו וכו' . ומאריך בה עד שתכלה ברכה מפי ש"צ ועוקרים רגליהם והולכין להם . ור"ת אומר שאין ש"צ קורא כהנים מטעם חפסקה אלא חזן הכנסת וכן יש אומרים שאין ש"צ רשאי לומר יברכך מטעם חפסקה אבל רבינו מצא במדרש שש"צ אומר להם על כל דבור ודבור ויש מפרשים אפי' לפני ר"ת ושני יקרא כהנים שר"ת לא אמר אלא דוקא בימיהם שמיד שסיימו ברכת הודאה [לא] היו אומרים אלקינו ואלקי אבותינו כדמשמע בבבבא אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הקהל פירוש אמן שהיו אומרים בסוף הודאה אבל עכשיו שאנו אומרים אלקינו לא היו חפסקה :

לו אמרו במדרש מציין מן החרכים מציין (לו) סבין שני חרכי אצבעות הכהנים כמאן דרקק היר"א סבין חילוק אצבעות הכהנים בעת שנושאים פניהם וכן כתב רבינו יצחק בר' יהודה דאין מנהג שיחא פנוי נושא את כפיו כי חשרוי כלא אשה שרוי כלא טובה ובלא שמהו (לה) ומי שעומד לברך ראוי שיהיה שרוי בשמחה כפי שמיניו כיצחק אחר שאכל ושתת והיה שמה בירך בניו . וכן כהן אבל אינו נושא כפיו כל זמן שאינו יושב במקומו . ואמר בירושלמי דאפי' לכהן אחד קורא כהנים שאינו קורא אלא שבט ואין לעמוד אחריו כהנים :

לו הא דאמרו כל כהן שחרג את הנפש לא ישא את כפיו פירש רבינו אבי העזרי דלא אפי' (לט) אלא במועד ומפורסם לכך אבל אם שפך דמים או גלה עריות שבא מקרה לידו ואינו מועד ומפורסם לכך תדיר הוא נושא את כפיו ושפיר דמי דאמר בירושלמי בפרק הניזוקין שלא האמר כהן זה מגלה עריות ושופך דמים תדיר סברכני אמר הקב"ה וכי הוא סברך אני מברכך ואני אברכם . וכן פסק ריא"ז :

לו כהן שמל את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

זה חתימה בשם . ואף שרץ שיתפלל שיגלל מ"מ חתימה בשם לא חוקקו לה כמו דלא חוקקו לנכנס לבית המרחץ . ופי' חפשי לכוין כן בשלון ס' יורה ש"ב ונודד להתפלל ולבקש על נפשו ולא כ' שיבדך . כדנקיט ביש לו ללכת פרסה . אך מהט"ו כפי' ק"י סק"ו ופי' ר"ע סק"ו משמע דיערך חפלה הדקך הוא משום סכנה הדרכים ע"ש . וע"ק בשלוחי מלוה דלון ימוקק כדליתא בפסחים ד' ס' . אטו ופירו מופתה סדרך . ולמ"ש שייך בכו חפשי' משום מיעוט הג' דברים הי"ל דליו בכלל היתק . ולי עיקרו מחמת סכנה י"ל דסכנת דברים חשיב שבו היקף החפשי' גם בשלוחי מלוה כדליתא בפסחים ע"ש :

לו נשיאות כפים שכתב רש"י פ"ו דטומה ועוקר רגליו בעבודתו מסקומו וכא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון שתהא ברכת כו' ומאריך בה עד שישלה אמן של הודאה מפי הצבור ושליה צבור קורא כהנים אם שנים הם ואם הוא אחד אינו קורא והוא מחזיר פניו מאליו כדאביי דאמר (לו) לאחד אינו קורא כהנים וכשכלה הדבור מפי הקורא מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו וכו' . אחר כך מתחילין בברכה וכשכלה אמן אחרון מפי הצבור הם מהזירין פניהם וכופיין אצבעותיהם אם רוצין ושליה צבור מתחיל שים שלום והכהנים מתפללין רבש"ע ושינו מה שגזרת עלינו וכו' . ומאריך בה עד שתכלה ברכה מפי ש"צ ועוקרים רגליהם והולכין להם . ור"ת אומר שאין ש"צ קורא כהנים מטעם חפסקה אלא חזן הכנסת וכן יש אומרים שאין ש"צ רשאי לומר יברכך מטעם חפסקה אבל רבינו מצא במדרש שש"צ אומר להם על כל דבור ודבור ויש מפרשים אפי' לפני ר"ת ושני יקרא כהנים שר"ת לא אמר אלא דוקא בימיהם שמיד שסיימו ברכת הודאה [לא] היו אומרים אלקינו ואלקי אבותינו כדמשמע בבבבא אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הקהל פירוש אמן שהיו אומרים בסוף הודאה אבל עכשיו שאנו אומרים אלקינו לא היו חפסקה :

לו אמרו במדרש מציין מן החרכים מציין (לו) סבין שני חרכי אצבעות הכהנים כמאן דרקק היר"א סבין חילוק אצבעות הכהנים בעת שנושאים פניהם וכן כתב רבינו יצחק בר' יהודה דאין מנהג שיחא פנוי נושא את כפיו כי חשרוי כלא אשה שרוי כלא טובה ובלא שמהו (לה) ומי שעומד לברך ראוי שיהיה שרוי בשמחה כפי שמיניו כיצחק אחר שאכל ושתת והיה שמה בירך בניו . וכן כהן אבל אינו נושא כפיו כל זמן שאינו יושב במקומו . ואמר בירושלמי דאפי' לכהן אחד קורא כהנים שאינו קורא אלא שבט ואין לעמוד אחריו כהנים :

לו הא דאמרו כל כהן שחרג את הנפש לא ישא את כפיו פירש רבינו אבי העזרי דלא אפי' (לט) אלא במועד ומפורסם לכך אבל אם שפך דמים או גלה עריות שבא מקרה לידו ואינו מועד ומפורסם לכך תדיר הוא נושא את כפיו ושפיר דמי דאמר בירושלמי בפרק הניזוקין שלא האמר כהן זה מגלה עריות ושופך דמים תדיר סברכני אמר הקב"ה וכי הוא סברך אני מברכך ואני אברכם . וכן פסק ריא"ז :

לו כהן שמל את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לו כהן שחט את החינוק ומת נושא את כפיו דלא דמי לכהן שחרג את הנפש חזא דרבא שונג והתם מויד . ועוד דמתכין למצוח . ועוד (ס) דלמא נפל הוא . ועוד

לכן קיימא וכרצן דרשנ'ג ומשום דלא חזינן גי' טוס רישווא דמה מחמה שרדנן הוי כנפל מהגג ואלכו ארי. אבל בזה שמל התינוק ומח אף בגל שלא כהוגן און לדמוצו לטוגד להדיא ולאכלו ארי ויחד דמי לחולי דאף דמ'ל דבני קיימא מחום ע"י חולי מ"מ כיון דאון חולי סיבה

ועוד דלמא הרוח מבלבלתו אחר המילה :

מא פסק ריא'י (מא) כהן שיצא לתרבות רעה ועשה תשובה נושא את כפיו וכן השיב רבינו נרשון

סאור הגולה דאין אומרים לאדם הוסף רשעו ותמנעו מן הכבוד. אע"ג דפליגי רב נחמן ורב ששת אמר קרבנו ריח ניחוח אמ לאו ה"מ קרבנו דמקדש אבל נשיאת כפים דבגבולין לא ורב גטרונאי נאון השיב כהן שיצא לתרבות רעה ועשה תשובה לא ישא את כפיו ולא יקרא כהן מאי טעמא [דכי] יחבי לי' מן שמיא מעלה בזמן דקאי בקדושתיה דכתבי וקדשו רב כל דבר שבקדושה והאי כבר אחלי לקדושתיה עכ"ל :

דיני ספר תורה

מב כתבו הגאונים דקלפים דלא עפיצי כשרין לס"ת תפולין וסווחות ומגלה ואע"ג דתנן בפרק

הקורא את המגלה היתה כתובה על הדיפתרא ואמרו מאי דיפתרא מליה וקמיה ולא עפיץ ושלנו לא עפיצי (מב) ה"מ בימיהם שלא היו מעבדין בסיד אבל בעיבוד שלנו שהוא בסיד וחוק עיבודו לא מצריכונן עיפוז : **מג** השיב רב אלפס דמי שכותב ספר תורה ואין לו העתק (מג) מותר להעתיק מס"ת אחר אבל אינו מנלחו מן המטפחות משום בזיון . והמולין ס"ת מכנסת לכנסת מוב לשלכבוד הספר יהיו עשרה בהווליהתו אבל תנין אסור בדבר כלל אלא משום כבוד לבר :

מד כתב הר"א סמיך דאם כתב שם במקום פירוש במקום שדרוכו ליכתב כנון על הקלף בשם שאסור לחחק ולשרוף ולקרוע כתיבת השם (מד) כך אסור לקרוע ולשרוף הגויל כדאמר בסמוע קמן הירוא ס"ת שנשרף חייב לקרוע ב' קריעות אחת על הגויל ואחת על הכתב וכו' דלא נרע מתיק ס"ת ותניא בפ"ד דמגילה תשמישי קדושה נגנזין :

מזה הא דאמרו ס"ת צריך מחיצה עשרה אמרו והאי ס"ת דאיתמר הכא ס"ת הירוא לקרות בו בדבור . אבל חושנין דלא מיקרי ס"ת וכ"ש נביאים וכתובים לא אמרו בהו הכי אלא מצוה מן המבורח לאפיקנהו או לשווי להו מקום [ולמטפחיהון] או לאצורכי להו כלי בתוך כלי . כספר האשכול . ובתוס' הר' פריץ אומר (פה) רבם חושנין יש להם דין ס"ת . וירושלמי לא ישב ארם ע"ג כספסל וס"ת מונח עליו ואם הי' תנון ע"ג דבר אחר

כתב ועוד יש להכשיר דפתרא אליבא מאן דמכשיר בשבת סס כשינוי קלף והוכסוטמוס ו"ל כי שיבי דמכשיר כהסוה שינויה מכשיר ממי בדפתרלה ומדע דכפ' הכונה [כ"ל] אנו פוסלין ס"ת מובא וקמיי עלייכו וגמזו ולא כתי דפתרא אלמא על דפתרא לא חבי גניזא ע"ג . ולא זכריו לסבין דא"כ כתבה על הכיור ועל המטילת וכן שארי פסולין דמכשיר הרמב"ם פ"י מהל' ס"ת כמו כתבה על עור כהמה עומאה או בצינא מעובד כלל כו' דלא מחשב כרבה מהס כפ' הכונה דף ק"ג . האם נכשיר ומו"ג דפתרא דלייק עלה ויחד משהר פסולי וליע' :

מז מותר להעתיק מס"ת אחר . כ"ל דקמ"ל האלפס דלא הוי

כבזיון לס"ת ששמשם להעתיק ממנה לס"ת וכמו דמייחין ס"ת ע"ג ס"ת כמבואר בזו"ר ס"ת רפ"ב . ולפ"י אפשר להעתיק מס"ת לחומשין אסור כמו דאין מייחין חומשין ע"ג ס"ת כדאיתא בסו . וכן להעתיק מס"ת להמיר כבדי להעתיק אה"כ מהמיר לס"ת אפשר דיש בזיון וכעין דקייאק דמדליק מרז מוכזה כדי להדליק ומקייאק לנ"ח אחרת דמי משום בזיון מזה עיי' שבת דכ"ב ולהרמב"ם סוף ה"ל מוכזה אסור כה"ג ואף להרא"ב שם דשרי היינו דלא חיישי' לבזוי מזה אבל כבוד תורה חמיר עפי ולא שרי להעתיק מס"ת רק לכדיה לס"ת אחרת וליע' :

מז קר אסור לקרוע ולשרוף הגויל . והוא ניראים סי' ע' דסוכות מהל' דמ"ק דכ"ו דגם שלא כנגד הכתב אסור [ג"ל] דעוונתו דלא"ל דלח הכנהילה ואת הדברים נגד הכתב קא' . דשרי ל"ל דפשיעה דבשרפת הכנהילה נשרף הדברים] . ומדכריין משמע שפשי' שם אחד שקטוב על הקלף אסור כל הקלף לשרפו . וא"כ למאי דמדמה לה להא דקריעה דמ"ק. ומיילא כה"ג קריע ע"ג דסוכות מהל' דמ"ק סי' קי"ח כ' פירשה אהם ובק"ג

שם אות קמ"ג כ' דה"ה איו פסוקים ודמייחיה מאלרעע דלהת ע"ג . ולמ"ש אפי' בשביל שם אחד . ועיי' דרש"י בערכין ד' ו' ע"א סד"ה שם שלא במקומו . ואולי אף דמדמה אסור שריפה לקריעה ל"ד לגמרי דרי מזהש מני הקלף דשלא כנגד הכתב ואיך חספר . ואלו ימא דקריע גס על חיק חספר זו לא שמענו . והא"כ אפשר דאף חייב לקרוע הקלף דשלא כנגד הכתב אף בשביל שם אחד מ"מ אינו חייב לקרוע על הקלף כה"ג . ועיי' בדרכי יוסף ציור"ד סי' ש"מ כשיורי דרבה אות ו"ט וליע' :

מח דגם חומשין יש להם דין ס"ת . וכ"ג מהרש"א שכותב שעשויין כגולל דהס כה"ס רפ"ב וכפ"ד אלא שאין דשלא כנגד פשי מפי כבוד הכבוד והכ"י הביא מהרמב"ם דחומשין און בהם קדושה ס"ת השלם ע"ג . ולכאורה ק' על הרשב"א מדאיתא כמגילה דכ"ז גוללין ס"ת במטפחת חומשין כו' ולא חומשין במטפחת ס"ת וכן מייחין ס"ת ע"ג חומשין ולא חומשין ע"ג אורה

בזה הוי כנפל מהגג ואלכו ארי. אבל בזה שמל התינוק ומח אף בגל שלא כהוגן און לדמוצו לטוגד להדיא ולאכלו ארי ויחד דמי לחולי דאף דמ'ל דבני קיימא מחום ע"י חולי מ"מ כיון דאון חולי סיבה המיחית ודחי דרוב מוליס לחיים לכן בזה שהוא חור' ל' אמרי' ללא החולי מסיחו אלא משום דנפל הוא וסוי כפיהק וגס לרבנן מ"ה הוא . ה"ג אף דמ"ל בני ז"ל שימות ע"י חבלה דמילא שלא כהוגן מ"מ כיון שזו אינה סיבה המיחית ודחי ל"ד נפל מהגג ולאכלו ארי והוי כחולו דמי לפיהק ותפיר ו"ל ב' דיגמא פל הוא :

מזא כהן שנתמזג ועשה תשובה נושא את כפיו . בנורז זרוע

סי' קי"ב כ' כהנא כשגוג יב לימנע ממנו לא אינו עב כתשובה ע"ג . ומשמע דגם על עבירה כשגוג שייך תשובה . וכ"כ הרמב"ם ריש ה' תשובה דבעלי הטעוה בעת שמבזיין קדושותיהן על שגגתן און מתקפד לכן על שיעשה תשובה ויחדו ע"ג . וסהי על אמזיד עיקר התשובה שיעזוב חטוא וגמור בלבו שלא יעשה עוד וינתנה סע שטנר כמבואר ברמב"ם פ' ב' מתעשר ה' ב' . וכתובות השוגג דלי"ג שיהיחם על שטנר כיון דכלל דעת עבר העבירה . ל"ל שיעטער על שטח לידו הסגנה . דיש מי שלא יעבור במזיד ואמ"ר לא איכפת לי על שטח העבירה לידו כשגוג וזה מיקרי לא עשה תשובה [ואין להק' מחולין ד' ע' ע"ב אינו עב מידעוהו אינו מביא קרבן על שגגותו . ותפ"ל דלפי' לא ה' עושה האיסור אילו ידע מהאיסור ל"מ הרבנין כיון שלא איכפת לי' מהעבירה עושה כשגוג . כבר הק' כזה החוס' שם דתפ"ל דהוי זנח רשעים ותי' דאלטריך

ליכא דחור כתשובה אה"כ ובשעס שאכל לא ה' עב מידעוהו ע"ג . ואם כן בשב מידעוהו אלא דלא היה איכפת ליה מיד אחר העבירה בר קרבן הוא כשטנר אחר כך ומלטער על העבירה שעשה כשגוג] . ולפי זה לריך עיון בזה דמנוחת דק"ט הויד כשיחטט רנ"א קרבנו ריח ויחוח ומנוחת זה מדתיחא כהן שטנר עב"ם ושב קרבנו ריח ויחוח כמאי אלימא כשגוג מאי ושב שב ועומד הוא כו' . וק"ל כיון דבכ שוגג לריך תשובה ומ"ל אינו עב אף בלא ה' עושה עב במזיד אלא דלא איכפת לי' בשגגתו

א"כ ה' ית' לזקמיי כשגוג ואז מהיו תשובה ובמזיד ל"מ התשובה לכווח קרבנו ריח ויחוח כמו בהוד צדיקה וכוניא דמנוחת כובל בלא"ש ע"ג . ובמ"ש רבינו דכי יהיה לי' מן שמיא מעלה כו' . מה כהנו החוס' במנוחת דק"ט בשם ספר הזהיר ח"ל דכתבי וקדושה והוא חלני' דלמית' ועבדו לי' רבנן מעלה מפשי ד"ס והאי כיון דאודחי אודחי . וליע' דהא דלזרייתא הוא כמבואר בניטין דכ"י . ולהשיא דהכא ויחד נטון ועיי' בנמ"ל סי' ר"א סק"ד :

מזב ה"מ בימיהן שלא היו מעבדין כסיד . כ"כ החוס' בשבת

דע"ט ע"ב ד"ה קלף בשם ר"ת . וכה' יראים סי' ע"י

תורה ומשפט דקדושת חומשים קל מקדושת ס"ח. אך בירוש' פ' בני העיר ס' ה' אר"י בשם ר"ש כ"ד יתחק תורה וחומשים קדושה אחת הן ט' [ושם מקודש חורש וחומשים ערק חמי' מינ' וכדפי' בק"ע דלא פי' אם מותר להיחז חומשים ע"ג חורש אל לא]. ומוה שמשפט בקרבנא'.

וסל"ל דיל' דגם ש"ס דילין סוכר דתורה וחומשים קדושה אחת הן והא דלין גלילין חומשים במעמדת ס"ח הוא משום דעכ"פ י"ט עילוי לכת"מ עם שקרין כה נלמד משא"כ בחומשים והו"נ ג"כ יקרא ארדה אף דקדושתן כזה לשארי דברים כמו לעמוד מפניהם וכן ללמוד השמיים בבית טישין כה. ועי' בנתי"ב ריש ס' ק"ג. וכתבתי אכן ר"פ בני העיר ה' כהא דלאן ספרים לוקחין תורה דפרי"ט ספרים נביאים וכתיבין. ואמאי לא תביב מעלה ממוצעת ביניהם ודיינו חומשין חמירי מקבילים וכתיבין וקל עכ"פ [ונתמ"ש בע"א להרמב"ם דלין לוקחין ע"כ כדמי מעמדת דס"ח ע"ש. בירוש' שם מנבאל לסיקף] ע"ש. והג"ל דלהרשב"א וחומשים וס"ח קדושתן כזה לכאורה י"ל דמשו דלין מערין ס"ח יתן לכתולה לקנות השנה דהוא אינדיא

דלא איפשיטא דכ"ו וכמנבאל בירוש' ריש סימן ע"ד ה"ג אין טכרין לכתולה חומש ע"ד לקנות ס"ח שלימה כיון דבעל"ס הקדושה ליכא עילוי ושא' לענין איבור המה חומש על ס"ח הכ"ו זה לעילוי הא דכ"ס קרין בלמוד ולא בחומש ת"מ לענין נכירה ע"ד לקנות בעי' דוקא עילוי בעל"ס הקדושה. והנה ככל הך דהשיב בדפ"ד דמגילה בני העיר שכתבו רחבה של עיר לוקחין בדמיו ביכ"כ ביכ"כ לוקחין חיבה עי'. כבר כ' באל"י דבה ס' ק"ג פק"ד דה"ס לכתולה מותר למכור כדי לקנות עילוי קדושה ותיקט שמכרו היינו משום סיפא ע"ש. וה"כ אי הוי קטע חומשים בעמלה ממוצעת בין ו"ב לתורה ה"א נמי דמותר לכתולה למכור חומש ע"ד לקנות ס"ח דלמה שכתבנו הא ליחא וז"ע :

בה"ב דלאמרו דברים שכתב בו. מי' כב"י באל"ח ס' מ"ע. ובפרמ"ג שם ל' להב"ח דבשגור כפיו ולא כפי אחרים לעלמו אומר ולא להליף אותם דשומע כעוהו בענין שיכול הוא לומר קן ובשגור כפיהם אף להליף אחרים שרי ע"ש. והכ"ו נגד מה שכתבתי השאל"ה ס' ו' בראיות דשומע כעוהו אמר' אף באל"ח ע"ש. וה"כ אי שומע השגור י"ח במאירת השגור גם שומע שאנו שגור ה"ל ללחץ כיון דשומע כעוהו ל"ג שיכול הוא לומר קן וכעוהו השאל"ה באל"ח. גם לדבריו לכאורה טעם האיבור לשאנו שגור מתחשט טעום ח"כ ראי' שיהא מותר לשאנו שגור לעמוהו אחרי השגור מה שכתבתי אומר דלא כעוהו זה שאינו שגור מטעום ח"כ גם כשלא יחשט כהשאל"ה ראי' ג"כ שילא האינו שגור בשמישה לחור משגור משום שומע כעוהו דהא כהאי' בעמחא יטול הוא לומר קן ולע"ק :

בה"ב כנון חומשים שלהם ט'. כבוד ח"ח אי' קמ"ג כ' אין קרין עד שיהיו כל ה' חומשין ביחד. ונשה"ג במגילה פ' הקורא עומד כ' על לשון העורר משמע דלא ה' חומשין כולן בגלילה ש"ד וז"ע עכ"ל. וכמוהו ג"ל בחומשים לפני הקורא ואינם הפורים דבפסוקים אין מקום להניח ג"ע. ואפשר דמתמת זה עינה בש"ע מלבן העור וכו' שיהיו חמורים ביחד. להוליף הכפוי דהש"ג והיינו דסל"ל דגם בחומשים לפני הקורא כתיבין חמורין י"ח חכרון כבוד להכיר. אך י"ל כזה דלא' בחמור בין כה"כ לש"ג בנטי' כל בחמוריהם הספר חמורין בגדין

תורה. ומשפט דקדושת חומשים קל מקדושת ס"ח. אך בירוש' פ' בני העיר ס' ה' אר"י בשם ר"ש כ"ד יתחק תורה וחומשים קדושה אחת הן ט' [ושם מקודש חורש וחומשים ערק חמי' מינ' וכדפי' בק"ע דלא פי' אם מותר להיחז חומשים ע"ג חורש אל לא]. ומוה שמשפט בקרבנא'.

אחר מותר. עד היכן ר' בא בשם ר' אבא אומר טפח. רב ירמי' בשם ר' יורא אמר אפילו כל שהוא : **ב**ה"ב (טו) הא דאמרו דברים שכתב או אחת רשאי לאומרו על מה שפרש בירושלמי דוקא בקורא בתורה ששא יאמרו חסר משם אבל בתפלות אין לחוש : **ב**ה"ב השיב רבינו עוריאל בר' נתן כי בשאין ס"ח מותר לקרוא בחומש ולכרך דלא נרע סמשה ותלמוד שצריך לברך ורבינו יצחק בר' יהודה לא היה נוהג כן ובפרק הגזיקין משמע דמותר משום עת לעשות. ובתב ה' בהרבה בר' אפרים דנראה דוקא (טו) כנון חומשים שלהן שהיו עשוין בגלילין וכן מותר לקרוא בתורה משי היבא דליכא אחר וכל דברים האמורים משום כבוד צבור מותרים בלא אפשר :

בה"ב בני הכנסת שאין להם מי שיקרא אלא אחד עומד וקורא עד ז' פעמים והכל עולין למקו' ז' אפילו קטן ואשה מיהו (טז) אין מביאין אותם לקרות ברבים : **ב**ה"ב אם חלף אדם אחד (טז) ולימד את בן חבירו בלא דעת חבירו צריך ליתן לו שכר לפי שוהו כיורד לשדה חבירו שלא ברשות ויוד על התחלונה וה"ג אם חי' המלמד עשיר וטוב שהי' נוסף ק' דינרים וחבן אין צריך כי אם למלמד סב' דינרים לא יתן לו כ"א כ' דינרים :

כתיב כי את לחם אלהיך הוא חקריב עולין אינו עובד ע"ש. ולכאורה ח"כ גם בעל מוס כהן דלינו עובד לא יקרא ראשון וזו לא שמענו. ומלאחי כתיב פ' אלוהי כפסוק ויקדשו ודבריה מקדש יהי' לך בעלי מומין. וז"ל דבע"מ מסכת יוהר לרבות מקטן. ולע"ק ע"פ' כמשה דקדוהו כהן קודם לגוי דלא יכא כן בדין קטן :

בה"ב ולימד את חן חבירו בלא דעת חבירו ט'. כ"כ הרמ"א בח"מ ס' שלי' מהמדרבי ובש"ך שם סק"ג כ' דליכא למ"ד הכי מהמדרבי מיירי בחלמך למוד עם בני ע"ש. והכי דברי רבינו דברי הרמ"א. ובת"ש רבינו דאף דהתלמוד עובד סבי' מוטל ק' דינרים והבן ח"כ כ"א למלמד מכ' דינרים לא יתן לו כ"א כ' דינרים. מכתומה דה' משמע דאף שהתלמוד המוב פעל על הכן בלימודו יוהר ממלמד דל' דינרים. ול"ד בשבז דקדקט דטעל היורד שלא ברשות כשאינו יוהר על ההולאש [וככה הוולאש נחשב מה שדברט לטול ק' דינרים]. דשם הוא ענין ממשי אבל כזה מלי לומר לא לריכנא לך חוספות ואני לי כפי הלימוד דהתלמוד של כ' דינרים. ולכאורה דמי להא דכ"ק ד' כ' בשן כה"ר דשגור אחיזקין ואם הכיח משלמת מה שנתחת דסוכר רבה דכאלה ששורים משלמת דמי עמיר וכדפרי"ט דל"ז אי אפשר לכתילה ששורים אלא הכן ורבה אמר דמי ששורים כול ודפרי"ט דלא יתן לו כשער שכסוק דילמא איזיה לא מאכיל לה ששורים אלא כול יתן ועי' בח"מ ס' ש"ז סעי' ח' דנמלקו הפוסקים אי הלכה כרבה או כרבא. וח"כ י"ל דרבינו אפשר דס"ל כרבה. וה"ג לא יתקן דמי ששהכרח לית למלמד דמי לתלומדין עבור חנן דהסך דרק הגהה מוכרחת ליתן לשלם. אבל להספקים שם דמשלם דמי ששורים כול ועי' דאין סכדי דאף דמי כהנן ס' מאכילה ששורים כול ויורד ליתן לשלם כן [וה"ג י"ל במאכיל בהמת חבירו ששורים דמי ששורים כה"כ כה"כ סעי' ב' ש"א סק"ב. הלי בפלוגתא זו אם ישלם כבעד חנן או דמי ששורים כול]. וח"כ ה"ג אף דל"ג לשלם ק' דינרים. ישלם מיהא כפי השוגא דתלמוד כזה כול דאולי י"ל דודאי ה' שוכר מלמד טוב כזה כול אף דיעלה שכרו יוהר מ"כ דינרים. אך ל"ע כתיב' הרא"ש שהובא בח"מ ס' ש"ח סעי' א' כה"כ כה"כ דחבירו ובידו ובידו ח"כ ליתן לו מה שסיידו וכידו דיכול לומר ח"כ ל"ס

לוח ע"ש, ומשמע דגם צול ח"י ליתן. והרי הרמ"ש סובר בשם
 בה"ה המשלם דמי שטורים צול. וז"ל לדידי ובידי לחינו אלף וי
 גרע ועש"ך סו' של"ח סק"ב. והאשר דה"ר לכוותי'. ועמ"ש
 במח"ס ה' ח"מ ריש סו' ג' דהן לחניו משלם כפי מה שדרשו
 לאכול ולא יוחר ופ"ט שנהיה

וא"כ לכאורה גם כסופה שייך פרומוי מסא ויהא הדין כסופה
 ככ"ה דו' כסופה וי"ל לדרך לא סמיך סופה. ולרבינו והרשב"א
 שהוצא בכ"י בנ"ה סו' תר"ו שכתבו סופה. ע"כ ז"ל דפר"י
 דל"ח דו' כסופה אלפי מפ"ט דסופה וכן מזה. וכן במ"ש מזהמנו
 עשה שכתב חול ואל תלמדך
 לבריות. דמשמע דח"ל למסור
 כסופתו כדי לקיים ג' כסופות
 ולבטוח על שתי כסופות אף שהוא
 זכר לנש כסופה כמ"ש הר"ן פ' כל
 כתבי בשם ר"ח. וע"כ לר"ן
 לתקן בין פ"ד ד"ה ג' דו' כסופה
 לשאר פ"ד: שאל אמר כן אלא
 במ"ע דשול"ח חלל במלוא ל"ח
 אפי' כל ממנו. לכאורה משמע
 דכלאו הכא מכלל עשה אף דלוינו
 כל"ה מ"מ כיון דלר"ן לטוב
 ציקס ועשה דמי ל"ח. וכן ל"ל
 דעשה שיש בה כרח כמילה ופסח
 אף שהוא שול"ח לר"ן להוליא
 כל ממנו כדי לקיימה דודאי
 חמיר שול"ח דידינו מל"ח גרידא
 דקוס ועשה:

ב כתב הרבני באיר עשה מעשה שהמלמד שמת תלמידו
 בתוך הזמן אין לו אלא שברו ממה שלמד אבל מה
 שלא למד אין לו אפי' כפועל במל מדאמר פ' האומנין
 הוא מאן דאניר אנירא לדוולא ואתא מיטרא פפירא
 דפועלים כיון דבעה"ב אנוס לא צריך תו לדוולא ולא
 דמי להתיא דהשובר את הספינה ושכעה בהני הררך
 וכו' עד אלימא כיון זה וספינה סתם אסאי אם לא נתן
 לא יתן לימא ל' אייתי חמרך ואנא מייחינא ספינתא
 דהתיא דוולא כיון דפועלים לא מפסדי מסוגא רב
 שמתבטלין ממלאכתון לא יהיב להו בעה"ב כיון דאנוס
 הוא אבל גבי ספינה כיון דבעל הספינה מפסדי יהיב ל'י
 בעה"ב שברו משלם. והכא כיון דמלמד לא מפסדי
 ובעה"ב אנוס הוא פטור משלם. וריא'ו כתב בספינה
 דאם חלה הבן יש (ג) על המלמד להשלים עיבוד החולה
 אע"פ שאין המלמד מוצא תננות אחרים ואת סת הבן
 קידם שנתן יכול לתיבעו כל שברו אם השכירו לבנו זה
 וכן אם השכירו לבנו סתם וידע על אי זה בנו עכ"ל
 נראה דמדה הוא עובדא לעובדא דספינה. והר" אבררם
 בר' אפרים כתב השובר מלמד אינו יכול לחזור בו דהוי
 דבר האבד אם יהי זה התלמיד כמ"ל. ואם יהלה המלמד
 ויכול לעשות מעשה מהט כדומר שיכול ללמוד מעט
 יטול שברו ואם חלה התלמיד יכול בעה"ב ליתן לו תלמיד
 אחר כזה ללמוד. ואם אינו נותן לו כזה לא יפסיד
 דהוי בכך שהמלמד מתקלקל ומחליש כשהוא יושב במל
 שברו אכזבלי' דמתווא דאי לא עבדי חלשי וכן דן מורי
 ע"כ. ושמא אף למאן דאמר דפסידא דמלמד לא אסר
 אלא כשהמלמד במל דומיא דפועל אבל אם הוא משועבד
 לאחרים לא ורפיא בירי ומה שכתב הוא ז"ל שאם חלה
 המלמד ויכול ללמוד מעט יטול שברו ומביאין ראי'
 מעבד עבדי שחלה כדאמר בקידושין וצ"ע שם. ואי
 קשיא לך האי דאמר לעיל פסידא דפועלים מסאי דאמר
 בפרק מי שאמרו קורדיקוס שהוא נכרא דא"ל לארימי'
 כ"ע דלו תלת דלוותא ואכלי ריבעא את דלי ארבע
 ואכול תילתא למוף אתי מושרא ולא דלא ופליגי התם
 רב יוסף ורבה וקו"ל כרבה דאמר הא לא אצטריכא
 ופסידא דבעה"ב תירגם רב אלפס דשאני אריס' מפועל
 דבשותף דמי דאי איתניסא היא לא הוי שקיל מידי הלךך
 כיון דקביל דרלאי ארבעה קנה לי תילתא וכיון דלא
 אצטריך לא פקעה מנתא דילי':

דיני צדקה

נא כתב הראב"ד דאפי' למצוה עוברת (נא) כגון
 סוכה ואתרוג ולולב אינו מחוייב לתת
 השליש מן שלו כדי שלא יבא לידי עוני ויפיל עצמו על
 הצבור וכן אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות
 ואמרו המבזבז אל יבזבז יותר על חומש שהעוני במיתה
 ובתב ענה הרא"ש לאו כמיתה טמש אמר תרב שלא
 אסר כן אלא במצות עשה דשב ואל תעשה אבל במצות
 לא תעשה אפי' כל ממנו:

ג פסק ה"ר מאיר שאם נמר אדם בלבו ליתן צדקה ולא
 הוציא דבר מפיו אינו חייב לפרוע מדאמרין
 בשבועות ופ"ג נמר בלבו צריך שיוציא בשפתיו (ג) דדוקא
 בתרומה וקדשים אמרינן שא"צ להוציא בשפתיו. אבל
 דברבים א"י"ם לא. וריא'ו פסק דחייב אע"פ דאמר התם

ג דדוקא בתרומה וקדשים

אמרי' שח"ל להוליא בשפתיו.
 בערכין ד' ו' ע"ל מת"ל' הא
 דמי נר דרקה ואין הקדש דרקה
 דה"ק לדרקה הוא צבל תאמר
 כדור וזוהי כהקדש ללמוד
 לאשתמושי ע"ש. ולהטובאר
 חמיר נמי דזוהי כהקדש לענין
 שיתחייב בדרקה בגמ' בלבו
 ועמ"ש סב"י ביו"ד סו' ר"ח
 ובשבועות דכו' סוף ע"ב. וז"ע
 בתנן שני כתובין דשם לרש"י
 תרומה מייני בתרומת המטבן
 ולהתום קאי לתרומת אהרן וסוף
 פסוק בתורה. וקדשים קאי אהרן
 ד"ה כל דבזי לב עולות ואיפה
 מנינו כ"ה שחשבו ש"כ סב"ל
 קדשי תורה ודבדי קבלה ובכ"ה
 דלא שייך לומר ד"ת מד"ק לא
 ילפי'. והרשב"א שם בשם ר"ח
 תשיב ונחשב בתרומה ותרומת
 המטבן כל דבזי לב ביזאה דפ'
 ויקהל וזה מיחא. ואולי לא ל"ל
 לרש"י ומוס' לפרש כן דא"כ ה"ל
 להביא את דפ' התרומה הקודם
 מזה כל איש אשר יבזבז לבו.
 ולכן מפרשו אהא דד"ה דמייני
 מקדשי המזבח ז"ע:

ג וחם הסורו רמז לנדות

הסמורו. ביו"ד סו' ר"ח
 לא מזה כ' אף כד"ת שם סק"ח
 פ' מהדכ"ל משום דמפסדי
 העמיס. וכפי הכרח המדמו זה
 להא דיו"ד סו' ע"ד סמ"ד
 דמי שעבד על נדור דכ"ד שמקק
 לו

הרבה ורמי' מיתומים שהיה לכן
 אהיהם פרע שאלה ואכלוה
 משלמין דמי בשב צול משום דאי
 ידעו שיהיה שלהם לא היו אכלי
 אותה ע"ש. ולכאורה אדרבה
 ימוא גם כזה דשלם בעד מהלמס
 טובים צול דלפטר יגיע יותר
 מכפי מה שדרשו לאכול וז"ע בכ"י:
ג על המלמד להשלים עיבוד
 החולי. כ"מ בהג"פ פ"ו דב"מ.
 וע"כ בשג"ר למה ז' למה
 ישלים עיבוד החולי בשנה אחרת
 ומ"ש מנת הבן דיכול לתובעו
 כל שכרו אם השכירו לבנו זה
 וא"י ליתן לו אחר. וז"ל הטויו
 כיון לוי קפידא כטויו התלמיד
 ואף שכלל חולי ח"י בעה"ב לטויו
 לזמן אחר. ובהא דב"מ דע"ז
בשלים סבידחא שפלא דיומא
דהרי אף כסופה לו למומד ח"י
 להשלים. ז"ל דשם כעע בעה"ב
 דה"ל לשער מתחילה ומיידי
 כמפועל לא רחם השבידחא
 כמבואר בצור סו' של"ה. ובמ"ש
 רבינו מהרי"ף. עמ"ש בכפרי נפש
 חיה בכ"מ ריש דע"ז:

נא כגון סוכה ואתרוג ולולב.

הב"ל בל"ח סו' תר"ו כ"כ
 מהר"א כגון אתרוג ולולב ולא
 סמיך סוכה. ולכאורה ל"ל למ"ש
 הרמב"ם סוף ה' מגילה ומוכס
 דאפי' אין לו מה ישלם אלא
 מהלדקה שאל לו מוכר כסותו
 ולוקח שמן או גרות ומלוקח ו'
 המ"מ שלמדו ממסר"ח פ"ז ממקן
 שאפי' עמי בבידחאל לא יפחוט
 מד' כסותו והטעם משום פרומוי
 יוסא וכל שכן צ"ח עדיקי
 מקדוש היום ע"ש. וע"כ נחלק בין
 סהם מזה למזה דפר"י דכפרי'
 לר"ך ליתן אפי' כל ממנו כהא
 דמוכר כסותו ועי' ביט"ם פ"ק
 צ"ק סו' כ"ד. דלון סברא
 דיומא יש להוליא סך מוטע אף
 שהוא כל נכסיו. מהא דלהוליא
 סך רב מנכסיו. וע"כ דב"ח
 דו' כסות לר"ך להוליא אפי' סך
 רב. וכן ח"ל למסור כסותו לנדון
 אחרון ולולב. וא"כ למ"ש הט"ח
 במגילה ד' ד' ד"ה שאף. דבסוכה
 שייך לומר שהיו בלחוח הכס דמי
 כסותו שהכתי את צ"י ה"ע
 דכסותו כמפוש בכחצו ע"ש.

תרומה וקדשים שני כתובין הבאין כאחד פירשו בתשובות דצדקה כנדורים ונדרות דמי:
ג האומר לעניי סתנה אני נותן לך נעשה כנדר. ואם נתחרש הוא ובה לפני חכם להתירו אינו רשאי להתירו.
 (ג) ואם התירו ראוי לנדות המתירו. ומכל פקום הנדר מותר. ואפי' לא התירו י"א דאין כח כב"ד לבזבז
 לא

לו לשאלם בר שפתא. והוא מנדרים ל' כ'. ובזיר"ד סי' רכ"ח סי"ב איתא בנדר ע"ד חזירו אפי' בשביל עובד שטעה לו דלם חזירו לו בלא דעמו סיו הפרה והב"ד שמקל לך רצוי ליתרו ולחזיקו והוא מתאו' הריב"ש ע"ס. ולא כחז שיעור ומשמע דנמנאו דלא מנינו בגמ' כהדיא לגזות און מנדין. וה"כ להריב"ש גוס כנדר"ל ישע לנרות. עוד כ' שם מהרב"ד דבאמר שהחיר מדרו בפני פלוגי שאלין איתו ואם אמר בפני פלוגי והכל למדתי ים לכופו ליתן לחזוקי אינשי ברשיעי שהחירו נדר כח לא מחזיקין ע"ס. והג"ל דרבינו דלא מיתא לאשמועי' זה אפי' לנאמן כזה שלא לכופו. ודודאי האיכוהו שלא להחיר נדר כזה כדי שלא להפסיד העמיים אינו איכוהו תורה דאיפסי מנינו זה כפורה ואינו רק איכוהו דרבינו שלא לגרום פסיד לעמיים. וכבר כ' המ"מ פ"ה לענינים ס' ל' הרמב"ם דע"כ איכוהו פנייה הוא מה"מ דאל"כ לא היו מסכימי אהמקל דלון דלם עשה בעילוחו כ"ז דלאיכוהו דרבינו כולוהו אינשי לא חזירו ב' ע"ס. וה"כ על כזה לא יומא אחזיקי אינשי ברשיעי לא מחזיקין. ואפי' כשיעמא דעל יתיר מומתה שייך חזקה כוז כענין הא דכ"מ דס"ה רב עילוי' גבדלא רבס ויאסורוהו לאינשי לא היו ספי. אבל על ג' הדיעות דמתירין הגדר עטובאל בזיר"ד ריש סי' רכ"ח. י"ל דנאמן לומר שהחירו לו :

לא בשבטין ולא בנידוי דיכול לומר התרתי את נדרי. וכן דעת אבי העזרי. ורבינו טוביח וספר האשכול פסקו דבזבין דאמירתו דגבוה במסירתו להדיית וקנה עניי וי"א דודאי כיון שאמר לעני אתן לך צדקה מחוייב ליתנה וכופין אותו. מיהו יכול ליתנו לעני אחר דלא קנה ממנו עני ראשון מדאמר בערכין שזה ליתנו לעני עד שלא באת ליד הנבאי יכול לשנותה :

ג אסרינו עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין ה"מ מעיר לעיר אבל יש שתי בתי כנסיות בעיר ואנשו אחר מביה"כ האחר ליתן מעות לצדקה על שעבר על תקנת הקהל לא אמרו ויתנו לכנסת הרגיל בה דלא אין חילוק בין עניי כנסת שלו לעניי כנסת אחרת אלא (גד) יוחלק בשוה לעניי העיר ול"ד לאומר תנו ס"ת לכנסת דאסרינו יתן לכנסת הרגיל בה דהפטר הוא מיוחד לכל כנסת ובמקום שעושין פרנס על הפרנסים והוא מחלק לנתיב ונתנה מן הפרנסים האחרים ונתנו מאותו הפרנס מחלקן לעניי העיר וה"מ היבא דליכא מנהגא אבל אי איכא מנהגא חבל לפי המנהג :

ג מעשה שאירע באחד שמת שכתב נכסיו לרבותינו ולאחר זמן ירדו קרוביו מנכסיהם והורו רבותינו שביה"מ שישי ליתן אותה צדקה לקרוביו משום אימרון דעת'י דהלכת כר"ש בן מנסיא דתניא הרי שאלך בנו לבדה'י ושפע שמת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחר ואח"כ בא בנו מתנתו מתנה ר"ש בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה שאילו הי' יודע שבנו קיים לא הי' כותבין ואמר ר"ג הלכה כר"ש בן מנסיא. אבל ריא"ז חלק על רבותיו דלא דמי לרד"ש (נה) דהתם בשעת המתנה הי' הכן קיים ומה שנתן בשעות נתן אבל אלו בשעת שכתב זה נכסיו לעניים היו הם עשירים ולא זכו :

ג דיקדק ריא"ז [מפירש] ר"א מביין דעני שיש לו קרובים עשירים שיכולין לפרנסו אין נבאי העיר יכולין לפרנסו אע"ג שגם קרובים נותנים לכיס של צדקה. וק"ל מדאמר פ"ק דקדושין האומר לאשה התקדשי עלי בבכור נתנה לעני אינה מקודשת ואפי' עני הסמוך עליה מ"מ אמרה ל' כי היכי דמקדינאבי ב' אנה ה"ג סיחייבת ב' את. ומסתמא מאחר דסמוך עליה קרובה הוא ופ"ה"מ מחייב ב' הוא. (גו) ושפא לא אמרו אלא בגמ' דוקא מאחר שצריך ליתן לאחרים :

ג הטהר בשעת המתנה סי' הכן קיים כ'. בח"ו ה' דלקה סי' ח' כ' לבאר דליתרבה אומדנא שאף אם הי' יודע שעתידין לירד מנכסיהם הי' יהיה דלקתו לעניים כדי שיהא לו כפרה והכל דלקתו לפניו ולון עניי מנעב כפרתו ויהא עני עד שיענו קרוביו ע"ס. ולבאור' הא כלאמת לא חלק עדיין הדיקה דנכסיו מיירי ואל"כ הא שייך האומדנא. וז"ל כיון דלון הסמיכה המעורר דמלדו הי' אפשר לחלק מיד כשמת מעלין עליו כאלו חלק עני. ולפי"ז כשהסתה שלא יחלקו עד איזו זמן לאחר מיתתו ובתוך כך ירדו קרוביו מנכסיהם כלאמת שייך להקרובים : **ג** ושפא לא אמרו אלא בגמ' בחמ"ח ריש ה' דלקה נחשורו גס בן בק' רבינו ולא גמית לחילוקן. ודע דהרשב"א דקדושין ד' ח' ע"ב הביא הירוש' התקדשי לי כסלע זה הסכו לעני מקודשת ואר"ל רוצה אשה שתהא מקודשת ואתרה עושא טובה לעני וי"א דפליגי אגמ' דילן ע"ס. והג"ל דז"ל דגם חלומן כושר הך עובת הגאה הלאשה ואם אמרה בפירות דתתקדש כעד ע"ס זו היחה מקודשת אלא כשתמוט משמע כעד הפפור מחיובה תתקדש וע"ז מני אמרה כי היכי דמחייבנא ב' אלא מחייבה ב' את ואלן מוכח הגמינה על פטור דידה. דומה להא דא דמקדש במלוה אינה מקודשת משום דלהולאה יתכנס ובהגהת מחילת מלוה מקודשת ש"כ הפ"י בקדושין ד' ז' דף דמחילת מלוה כולל בהמלוה ל"מ מבוט דעתיא אע"ג דלא ויתנה לשם ויליכה בפירש בהגהת מחילת מלוה דאז דעתה דהאי הגאה לחוד ע"ס. וה"כ דכותי'. והירוש' אפשר לושר דגם מקדש במלוה מקודשת ובמ"מ הפ"מ פ' האיש מקדש ה' א' דנה"מ מה בינה למלוה דלהירוש' משמע דלית' דס"ל דמלוה לא מבוט דעתה אע"ג דלא ויתנה לשם ויליכה בפירש בהגהת מחילת מלוה דאז דעתה דהאי הגאה לחוד ע"ס. וה"כ ה"כ י"ל מהסתמא ה' א' שדע דלהולאה יתנה סי' זה דלא דממשמע מפ' דשיעת הבבלי כך דמלוה להולאה יתנה סי' זה לקדש בההיא הגאה דמחיל לה לגבה כיון דעתה שיהא מקודשת כעד התי' דהרשב"א ע"ס. וה"כ ה"כ י"ל מהסתמא ה' א' מסבא דכי היכי דמחייבנא ב' סי' וע"ס בירוש' סוף סל' ה' בקדושי מלוה לחומרין וכפ"מ ע"ס :

וממ"ע

בז וממ"ע ליכא למישמע בו'. והכל דמוכח כן מולאמר בתוספתא שם סוף מס' פאה [והובא בבבלי הגר"א ביו"ד ס"ס רנ"ג] מ"ע אין פורעני ממה מלה בו' ואין נוהגין ממנה דבר ללדקה בו' ואי כשהוא ביד הטני והאי מלי ליתן ממנו ללדקה כדליחא בגיטין ד' ו' ועיקר אמר מ"א אפי' עני המהפנים מן הלדקה יעשה לדקה. ועב"כ מיידי לו כעבור זב בעב"כ. וה"ל מחוקמי הא דלין פורעני ממנה מלה :

נה ולפי מה שאזכר רמב"ם בח"מ פ"א ד' דקה סי' י"ד ובהשו' הרשב"א סי' ספ"ט וכו' וכו' מן מהפנים דס" ע"ב טייפיהו וסדרייהו להט' וזו ע"ש. ומה ס' ק"ה המהר"א ע"ש כשכר קובל מן זוי ע"ש. דהיינו לפיכך למה הוכיחו הראשונים להכל לפי מה שאזכר רמב"ם דף ד' ד' לו ר' זוי. ובהפלה שם כ' על המהפנים דכר' לא נסן מקודם. ה' זוי והי' שרי ליקח את הדבס ע"ש. ולפי' נסתר ראיית הא"י והרשב"א. אך י"ל כיון דנתן ביד כר' להוליכ' להעניא כבד זכא עבדו כיון דהא דהו' מלפניו ליוני אינו עושה לנתיבה בטעמו וא"כ סו' אח"כ כשהו' נחמיה [עני' במח"א ס' דקה סי' ג' בהא דהולך לפני כשם הסמ"ע דהו' כאלו הגיע לעין] וא"כ שפיר הוכיחו ולע"כ: יחיד לא יטול דלפני מי שיש לו מון ב' סעודות כו'. הר"ש סוף פאה משנס מ' בתפוח דר' זוי כשש' לו לא יטול לקח כחכ דהוא שיעור דחז"ל פרנסה לשנה לו ולחשמו ומיהולא יתכן דגבי קופס וחמיו לא כיוול חסדי ע"ש. וז"ל בדברי רבינו אי סובר דשיעור דר' זוי הוא לו כדו. למה לא יטול דגביל כהמנוגים דהא ע"ז קאי הא דלרגיל כהמנוגים לא נאלמך שיעור דר' זוי לענין דקה. ואי סובר דשיעור דר' זוי הוא לו ולחשמו א"כ גס ביש לו ק' זוי לא יטול כשהוא יחיד ומדבריו משמע דוקא ביש לו ר' זוי. גס לע"כ כדלחייכו מ"ב סעודות דחמיו לר' זוי ללדקה [אי אפי' ל"ש בלוקח

דמאה לאחשוליו מדר"ג דלמר דודר כדויה במה מקיימו כמקמי' עליו. וביו"ד ס' ר"ג ס"ג מבוחר דבריה הקדש מלוה לקיימן ולא ישאל עליהן אלא מוהבא ובהשו' מהר"מ מינן סי' ע"ג כ' כדליחא דה"ה דברי דקה ע"ש. וא"כ דברי דקה אינו דשילמו: **ד** וזו לא זיל בתר רובא. ומבוחר דריח"ז חולק עמ"ש במדרכי פי' הורוה בהא דחזו' ומליס הכל לענינים ולא חולקין בתר רובא דלמיו דלקט מדכתיב עני ורש סלדיקו דקמ משלך והן לו והובא כמ"א פ"ק דר"ה בגמולא'ס. ובקאסיחו מולאמר' בחולין דקל"ד דבית מחוקק לפטורא פטור וכ"כ רובא דעדיף מחוקק ע"ש. ה' אש"ל כוז עמ"ש כמ"מ כמ"ל ז' ז' בהא דעשירי דחזו' ולא עשירי כמ"ל דל' דפריס מרובא פריס נמו עשירי ספק מיקרי אלא דסקס כוז ההירס הסיור באיחודין [עני' כס' בלר יתחק חז"ל ס' י"א סוף עקף ג' דל"ק אך יחי' רוב שזא בגדר ספק עדיף מחוקק שזא בגדר דחזו' דהוא מנוג' ע"ש. וא"כ שפיר י"ל דלק דבחקה לפטור מתיב כהמנוג ענייס הוא משוס דהו' בגדר דחזו' משא"כ רוב דהוא בגדר ספק. ועכ"פ כריח"ז חולק על הסמ"ע:

נח שאל רבינו יחודה בן רבינו קלונימוס אביו של הר' אלעזר מנרמישא את רבינו אפי"ם מי שיש לו מאתיס זוי אם יכול ליטול צדקה או לא אם יש לדמותו ללקט שבהה ופיאה או לא והשיב דהכל לפי פרנסתו ופרנסת ביתו (נה) ולפי מה שהוא רגיל בתענוגים מיהו אם הוא רביון לא יטול דאפי' מי שיש לו מון שתי סעודות לא יטול מן התמחוי: **נז** פסק ריא"ז דמי שיש לו כיס מעות (נט) ומסופק אם הן של צדקה או לא חייב ליתן אותן לצדקה דמאמרינן ספק לקט לקט:

ס פסק ריא"ז דהיתב שנשתמשו בה מעות חולין ומעות צדקה בזא"ז ומצא שם מעות וא"י סה הם אי ידע כחי מנייהו אשתמש באחרונה זיל בתר בתרא דמספקינן ב' אלו מציאות דאולינן בתר בתרא (ס) ואי לא זיל בתר רובא:

סא פסק ריא"ז (סא) דעשיר שאינו יכול ליקח סכסכו באיזה ענין שיהי' או שהי' בדרך רחוקה ה"ז לוקח מן הכיס ופטור לשלם מדאמר בפאה בע"ז ב' שהי' עובר ספקום לאקום וצריך ליטול נוטל לקט שבהה ופאה וכשיחזור לביתו יפיע דברי ר"א וחכ"א עני הי' באותה שעה: **סב** אי יש שני בני אדם עניים שחייבין ליתן צדקה כנון בעבור חולים או כעבור חוכרת נשמות כל אחד יכול ליתן צדקה שלו לחבירו מדאמר פ"ה דפיאה (סב) שני שותפין נוהגין זה לזה מעשר עני וכו'. ודוקא צדקה סמורה אבל צדקה הבאה מכה קנס שותפין בני העיר ביניהן שכל מי שיעשה כך וכך יתן כך וכך לצדקה צריך ליתנם ביד הונאי דאל"כ לא ימנעו מלעבור פעם אחרת. אבל לאביו לא דיילא ב' מילחא: משמע

סא דעשיר שא"י לוקח מנכסיו כו' לוקח מן הכיס ופטור. כס' קדושת יו"ע סי' ח' כ' דלמינו חייב להלוות לפיכחו ע"מ שלס כשיגיע לביתו. וחס כס"ס ל"ג הובא מהגר"א דחייב ללוות דמנולא ללוות ל"ח עני באלוה שזע ע"ש. ואין להק' דא"כ מה שטול מן הכיס יטול לשם הלואה דל"ש שלא יאמינו הנבאי כיון דבלא"ה נותן לו ומנ' ופסיד שיקן לו לשם הלואה והאי בלוקט ל"ג הלואה חבל כדקה ילוס מהגבאי. די"ל דלא אמר הגר"א אלא כשיולד ללוות דרך כבוד ולא כגולאס כזו לכתיסה חשיב: **סב** שני שותפין נוהגין זה לזה כמ"מ. בח"מ ס' דקה סי' כ"ז כתב ז"ל אמר' דהו' כליון ופורעני לא לזע ע"ש. וז"ע אי דוקא כהמנא מיידי

מהמחוי החלוק דרגיל כהמנוגים] כיון דב' עניינים הם: **נא** ונוספק א"ס הם של דקה או לא חייב ליתן. כ"מ ביו"ד סי' רנ"ב ס"ה סי' כש"ך סקי"ד וכביאור הגר"א ד"ח וס' דספק ממונ ענייס הו' כספק ממונא ולקולא ע"ש. וז"ע לשיעה זו במסכתא א"ס נדר לעניינים א"ס. מותר בהמנון כלל החרה. דכיון דלכ"ע מורד דקה מני' לישאל לחכם כמבוחר ביו"ד סי' רנ"ה סי' ו' א"כ אף דספיקו לקולא ככל ספק גזל כמ"מ כהמנוס כקולא ח"כ סי' כ"ג דספק גזל הסויה ולקולא ע"ש. ע"ש. הרי לא עדיף זה מספק איסור דרבנן דלקולא חולין' ואמרי' דלא אסרו רבנן הספק ומ"מ דשיל"מ סד"ר לחומרא כמבוחר כביעה ד' ד'. וה"ל יע"מ ע"י שאלה. אך בדברים דר"מ מסקי' דחרומה ל"ח דשיל"מ משום דליכא מלוה לאחשוי עלי' וז"ל לקוממו

אבל כהמנו שיתנו זה לזה בלחמת יחסין דיחשב ליון ופורענין. ואולי יש לומר דגם כהמנו מהני כיון דכדל"ס על נתיבה כמ"מ או דלדקה ל"ג להשיב לו כעל ממונו לכך גס כהמניו ומה להשיב לו מ"מ ודקה פ"ה הלואה ופרעון אלא נתיבה. ולא מיבעי להסודרין דמורד לפני מני' לשמוח וליתן לפני אחר [עני' מח"א כל' דקה סי' ז'] דה"ל מני' לחזור ממנה שבהעניו ויתן לפני אחר. וז"ל להסודרים דל"מ לחזור אינו אלא מנל נדרו להכתיבו ולא מחמת שנתן לו חבירו שפיר חשיב לחינה ולח' פרעון. ובב"ק ד' ע' ע"ב אמרינן לחנן אסרה תורה אפי' בל על אמו ואע"ג דכי חשבה ל' דינא לא אמרי' ל' זיל הב כיון דידיב לה הו' לחנן ע"ש. ולכאורה כמו דהסח חשיב לחנן מנזר דוהנן לשם לחנן אף דל"ל ליתן ס"ל יתשב פרעון כשנתן לשם פרעון אף

שא"ש

ש"ל לפרע . אך י"ל דש"ה דחיב לתה לה ללאת ידי שמים כמ"ש
 הסו"ס שם ב"ה חילו . והיינו דקב"מ חילו פטורו מלל"ש בעד
 שבר ביאה . ולכן חשיב לחנן ולא מתנה . משא"כ כד"ד ליכא חיוב
 לל"ש לפרע בעד עלם מה שנתן לו מ"ע או הלקדה ופסיר
 חשיב מתנה ולא פטרעו ול"ע :

סג משמע מן הירוש' כו' . ר"ז
 הובא בב"י ביו"ד סי'

רנ"ה מהמדרי פ"ק דב"ב .
 וכחב ומיחו אל"ח כחב מהרי"ם
 דמפריש מעות ללקדה סתם אינו
 רשאי לחלקו לקרובו כו' אוינו
 שפסק לוקה עם בני העיר אבל
 יחיד שפסקו לעלמו יכול ליתמו
 לכל מי שיחפזו ע"ש . ולע"ק
 דמ"א שם ס"ה דהכי פסק
 המדרי ולמה לא הכיח הא דע"י
 ליתן לעניים לקרובו עד מחלה כו' .
 וחלו משמע ד' ומיחו ש"כ הב"י
 דהב"ד ד' הרי"ם שחלק ע"ש
 מוקדם דמ"י ליתן לקרובו עד
 מחלה . אך הא י"ל דהוה כפוסק
 עם בני העיר אבל כשהתנדב
 מעלמו לבני העיר יכול ליתול
 מחלה לזכרו . ועי' לקב"ו ה' ה'
 לוקה סי' כ"ב וכ"ג :

סד גבאי לוקה שפסע כו' וחס
 ג"ה סי' קל"ה כו' פטור .

וכ' בנתיבות סי' ט"ה דלכבוד
 שמוה"ס מעות לגבאים שמתים
 לכל עמי וכתיבתו לרין הלכוד
 להוכיח וכשימטעו העמים יבאר
 ללכוד לכבוד חשיב מעות הלכוד
 והוה כ"ס לו חובטין וחייב ע"ש .
 ולדבריו לרין לחוקמי ד' רבינו
 דחושן ש"ן נ"פ"מ להלכוד ודוק .
 ולכאורה מטעם שלם שימטעו
 העמים יבאר ללכוד שם
 כיון דבמתת לא נתמטעו ונס
 חפ' או חתמטעו גב כח דבין
 השומרים אוליג גב כח שעת
 הנוחה [ע"י ח"מ סי' ט"א ס"ט]
 וזו לא ה' לזרכס . וגם בעת
 שזמכרבו להוכיח ל"ע כיון דבני
 הגזון המוסקד חלל הגבאי ח"ן
 להס זכות . הא דע"י שפיעחו גורם
 להס הפסד בממון אחר חילו
 דלא להחשיב חובטין בממון ה'
 דע"י לו חובטין ל"ח רק כשיש לו
 זכות בנזק הגזון שמועק ופשיטא
 זכ"ע עלם גרם הפסד ממון
 האחר בלא קיבל בשמירה ח"ן
 לחיבו ול"ע עוד שם בנתיבות
 ועי' בפ"ח שם ס"ק"ס :

אבר גבאי כח"ס כו' חייב .
 ובתשו' חוות יאיר סי'

ק"ע[הובא בפ"ח כח"מ סי' ט"א]
 פשיטא ל' דהייב לל"ש וק"ו
 ח"ס מחייב בלמירה שאמר ליתן
 לעניים מכפיך זו לוקה כו' אך
 לכו"ז שפסע בממון ללקדה שמתג לו כו' ע"ש . ול"ש דמאי
 ענין שומר שפסע דלא נדר להא דמחייב בלמירה שגדר בלמירה .

ולכאורה י"ל עת"ש הסו"ס
 השומרים משום דלידה הסורס
 ש"ח נפשיעה כו' ע"ש . וח"כ גם בשומר דמעות עמיס דעמו
 להחשיב כפיפסע והוה כנדר וכעין המבואר ביו"ד סי' רנ"ח
 דכחשנ בלבו ליתן נדר ללקדה
 חייב לקיים מחשבתו ע"ש . וה"ק
 דחשיב כשומר כמו שגדר בעלמו
 ליכא חיוב בדמיו ח"ס ובענין ש"כ
 המ"ח"ל ה"ל לוקה כו' ב' מחשו'
 דרש"ב"ל כח"י נדר . ולכאורה חס
 לעמים דל"ק דמ"י ללשחמוגי' חס
 חד כב"ד מ"מ מחויב לשמים
 משום כפיך זו לוקה יע"ש . אך
 כשימחא לחיוב השומרים חילו
 חיוב שמתייב כשומר עלמו חלל
 חיוב מחויב הסורס דמ"י הסורס
 על הסומר . ל"ש ללמוד חיוב
 דל"ש בשומר שפסע מהא דחייב
 בלמירה . ו"מ"י החו"י מהחלל
 ממנו כח"ס כשומר דפטור מד"ל
 מטעם דח"ו לו חובטין וחייב בל"ש
 כדל"ח"ל ביו"ד סי' ס"א ע"ש .
 הנה גם שם דעת סר"ן דפטור
 מל"ש כח"ס הב"י . וח"כ ש'
 מוקס לפסק דרכיו כד"ד חס
 חייב לל"ש דהא שפיעה דשומר
 קול ממוקב בידים . ונע"ש החו"י
 בחשיב חפ' גורם סיוק כמ"ס
 על חשד המ"ס חס הגכשועים
 ע"ש . נמי י"ל דל"ח גורם בידים
 נפשיעה דשומר וכעין ש"כ ה"ש
 כח"מ סי' שפ"י סק"י דל"ש
 גרמי חלל במיזק חלל כפושע
 בשמירה . וח"כ חפ"ר דיפטור
 גם מלל"ש וכפשיעה כבעלים
 ובבקדשות ועבדים ועמדות
 וקרקעות חלל שמענו כטו חיוב
 דל"ש . ועמ"ש בספרי כובע
 ישועה ס"פ הנובל ודו"ק :

סד גבאי צדקה שפסע במעות ונגנבו לו חוינן
 אם היתה לו קצבה לעניים לקבלו מאלו המעות

כך וכך לשבוע או לחודש חייב לשלם דהוה כמו שאלו
 העניים הפקידו אצלו וחייב שלא שמר בדרך השומרים
 ואם לא היתה קצבה לעניים סמעות אלו פטור דקרינן
 ב' לשומר ודא חלק לעניים . וכן השיב ר' שמשון ז"ל
 על ישראל שהיו לו סעות של צדקה בפקדון ונגנבו
 בתפיסת השלטון והביא רא' מדאמר פ' החובל ההוא
 ארנקי דצדקה דאתאי לפוסבדיתא אפקדה רב יוסף לבני
 ההוא נברא פשע בה ואתו נגבי ונגבוהו חייבי' רב יוסף
 אל אביו והתייא לשומר ולא לחלק לעניים אל עמי
 דפוסבדיתא מקין קיי"ן לחו ולשומר הוא . ופרש"י קיי"ן
 להו כך וכך לשבת לכל אחד ואחד וה"ל כמי שהפקדו
 עניים עצמן וקרינן בהו לשומר . וה"ל בלאו לשומר ז"ל
 לחלק לרפ"ר משום דה"ל ממון שאין לו תובעים . וי"ל
 כיון דרב יוסף אפקדה לבני' הוא ה' התובע . ולדברי
 רש"י ז"ל ג"ל דהאי פטור דוקא בדמיו אדם ומטעם שאין
 לאורו הממון תובעין . אבל בדמיו שמים ששא ה' חייב
 שכך פ' הוא ז"ל לשומר ולא לחלק שהפקידו אצלו לשומר
 חייבו בפשיעה ולא שהפקידו אצלו לחלק לעניים דלא
 קרינא ב' לשומר . דכיון דאמר ל' חלקתו תו לאו
 דמפקיד גניחו ומאן קא תבע ועניים לא מצו תבעו
 דבכל חד מיני' אמר לאו לירידך היבנין ל' אלא לאחריני
 יחיבי עכ"ל ז"ל :

סה אפר ד' אבי העירי להלוות מעות של צדקה
 בריבית וראייתו מדחייבי' רב יוסף להחזיק נברא

לשלוסי . אלמא צדקה דין הדיוט יש לה' . דאי דין
 הקדש אמאי חייבי' לשלוסי הא תנן בה' הוזהב ש"י
 הקדש ש"ה אינו נשבע נושא שבר אינו משלם אלא ש"י
 צדקה דין הדיוט יש לה דאי דין הקדש ה' מותר דאמרי'
 בה' הוזהב ריבית ואונאה להדיוט ואין ריבית ואונאה
 להקדש . (סה) סיהו ריא"ז מותר להלוותו כריבית היכא
 דאורחו במעות לא קייצי דהאי דחייבי' רב יוסף משום
 דקייצי והוה כמאן דאתו לידי הדיוט . אבל אי לא
 קייצי שרי דה"ל ממון הקדש . וראיה מדאמר בירוש'
 לזוין ברבית החבורת מצוה ולקדוש החדש ומסתמא הוא
 הדין לכל דבר מצוה והאי דנקט הני משום דאיידי
 התם לעניין כן פורר ובורה נקיש נמי לעניין ריבית
 חבורת מצוה וקדוש החדש והיכא דלא קייצי נמי לא
 אפר דשרי אלא היכא שאותה הצדקה אינה עוסרת ליחלק
 כגון שהיא סרובה ועניים מועטים או כגון שנתנו הקרן
 רבעלים שהקרן יהיה קיים והריוח יחלק עתה אבל בעניין
 אחר לא וראייה מדאמר שירי לשכה סה היו עושין
 בהן לוקחין בהן פירות בזול וסוכרין אותו ביוקר והשכר
 להקדש דברי ר' ישמעאל ור' עקיבא אומר אין משתברין
 בשל

הקודם דל"י חייב כשומר ככ"ה לל"ש ודחייב ל' כדחייב
 לענין לל"ש ורק בדמיו ח"ס

ה' ראו להסיר בזה ריבית דאורייתא לכתחילה לאיסור ריבית של תורה לכתחילה היו כולל"ש דמיון לה כדהדיוט :

סו ולאטע פשיטא דהוי דע . בצלאלך במלכיס ב' ב' פי ויקללם בשם ה' דקללם אליפע בשם מ"ב וזה מהגרו מ"ב ילדים

ע"ש . וא"כ מוכח דידע שם מ"ב דהוא שם המפורש לדעת ר"ה גאון כדהסיח ה"ג פרק ג' דיומא סוף הל' ד' ד"ה עשרה כר"ה גאון ע"ש :

סז דכל בע"מ לריבית עבילה כהדר"י . והוא צפ"ח ויובא בצ"ז ס' ק"ב . והביא ממדרש שוחר טוב הרב ככסי מעוני דעבר עבירה כעומא עומא מת ע"ש . וצ"ב בצ"ח ס' תר"ז כ' מהמסרי"ל דעבילת עיוב"ס משום חשובס הוא דהוי כגרי המגאיר ע"ש . ויותר ה"ל לדמותו לעבילת עומא מת כדא"י במדרש שו"ע :

סח אלן כפרהסיח כדאמר'י כטבת כ' . הוא כסהדריין

דכ"ה . אך שם משמע ללא חלי בזה וגם בעשה השוכה ביינועא במקום שאין מגירין לל"ש חשש הערמה סגי ובשיך חשש זה ל"מ גם כפרהסיח . והכ"ל לדעת הריב"א דמאיר . ד"ל דע"כ לא חיישי' להערמה אלן באיסור חורה כפריות דהוא עבחה דס:הדריין אלן לנינועא בייין דהוא דרבנן לא חיישי' להערמה ומחקי' ל' כבע"מ . ועי' ביו"ד ס' ק"ב דבש"ך ס"ח ל"ג בשם רמ"מ שכתב דביש לפסק אי נגע בכוונה או לא תלין להקל נגעניין וי"ג דהוי גירסא דרבנן ובשל סופרים תלי' להקל ע"ש .

ואף דל"ד כ"כ דשם היין בחמת היאר קאי ולכן מקילין בספק בלכות הנגיפה והכל להנעיט בספק כ"כ כוונה אלן הספק אם שב הספק רשע קאי . ו"כ דס"ל כספר"ח ביו"ד ס' ק"ו ס"ב ע"ו דגם דרבנן שיש לו עיקר מה"מ ואיתחזיק ואיסורא אלני' לקולא בספיקו ע"ש . ותפיר תלין לקולא ששב אף אי חשיב סתם וי"ס יש לו עיקר מה"מ עי' בספר דברי

אמת בעניין דברי סופרים ס' ד' . ועי' ביו"ד ס' ק"ב ס"ח :

סח ורא' ממעשה שאלו כו' . ודע"י ד"ח ע"א בר"ח

בן דרדיין דאמר מוטב שיטעו מי שנחנה כו' ע"ש . היינו

סחי' סומך ע"ע שיעמוד כנסיון וע"ש בחוס' . ובהשו' בשמים ראש ס' שמ"ה כ' בחסד לחס כו' שאמר מחסדי חיי ואכלו עלמו אינו בכלל מהבד עלמו לדעת ח"ל ואף כי זה לשמור עלמו מן

החטא שכל הלכות והעומת וגם העוני מעבירים אדם ע"ד עלמו וע"ד קונו ואין בזה איסור . ובח"ס ח"ד ס' שכ"ז כ' ובה

נדויף ס' בשמים ראש דמר"ח בן דרדיין מוכח דאפי' המילר ביהור

מ"מ רוצח הוא ע"ש . ואינו יודע מתי ראו' משם דהי' כמות שיעמוד כנסיון . והבשמים ראש מיייר באש שירא שיעבדוהו

שח' סומך ע"ע שיעמוד כנסיון וע"ש בחוס' . ובהשו' בשמים ראש ס' שמ"ה כ' בחסד לחס כו' שאמר מחסדי חיי ואכלו עלמו אינו בכלל מהבד עלמו לדעת ח"ל ואף כי זה לשמור עלמו מן

החטא שכל הלכות והעומת וגם העוני מעבירים אדם ע"ד עלמו וע"ד קונו ואין בזה איסור . ובח"ס ח"ד ס' שכ"ז כ' ובה

נדויף ס' בשמים ראש דמר"ח בן דרדיין מוכח דאפי' המילר ביהור

מ"מ רוצח הוא ע"ש . ואינו יודע מתי ראו' משם דהי' כמות שיעמוד כנסיון . והבשמים ראש מיייר באש שירא שיעבדוהו

הלכות ע"ד קונו . ואם ששכרתו אינו מוכרח כ"כ עכ"פ ל"ח בצבול זה מנויף :

ע המקדשים את השם חייבים לברך . ד' רבינו כונה בשל"ה שער האותיות ד' ס"א ע"ש בצורף . ולכאורה ר"ל למ"ש בצ"ז

בהל' דבמנויף . ס' ק"מ לכלול דברמות שיב עמים למועט כגון זליית כו' מוחס כו' ופעמיכ אינו חייב בהם כשמגיע זמן חובס מברך על עשייתם מחמת חובס כו' והמלות בטולס חייב בהם כגון להאמין בצללותו ולירא אותו כו' ביקור חולים ותחומי אגלים ונתינת דקה כו' אין שייך לברך וקבורת מחס נמי מ"ל אחפי שתיחייב אפי' בשבת עי"ש .

וא"כ קידוש ה' דנוכס בכל זמן אפי' בשבת ל"ש לברך . אך י"ל דבקרבות ה' כיון דא"ל לנהוג אלן פעם אחת דבתי קטלא לא יברך יברך . והף שפ"ס בש"ה

עס דאפי' כשיכלל כשכח ממיתה שפיר בירך על מסירת גופו להניגס וע"י הוא הברכה ע"ש . ואם כן זה יכול להיות כמה פעמים והוי כהנך שארי דבתיב מ"מ דייני' ל' כפי שמראה עתה לפנינו שיהרג ולא יתנוג מלוה זו אללו רק פעם אחת וי"ל דגם להאור זרוע בירך וי"ע :

עא ובצרכה אחרונה עונה גם הוא אמון עם האבוד . כ"כ

הב"י בצ"ח ס' ק"ע ממכלבו וע"ש בב"י ס' רע"ו ובש"ע דבש"י לזס ב' ברכות או יתר שסס סוף ברכות וע"ש בנמו"א ובבב"י יוסף . ול"ע בברכת חמים והיכל דמברך על הכוס שייך כעין מה שכתב הרמב"ם פ"א מברכות ס' י"ז וי"ח דהוי האמן הספק קודם שפי' . אך בלא כוס

ע"י בל"ע בל"ע ס' ס"ב סק"ג יענה . ואפשר כיון דבכוס אינו עונה לא חלקו בלא כוס :

עב הואיל ואידמי אידמי . בתיב' משכנות יעקב חל"ח ס' פ"ז כת' דאידמי דאמר בברכות

ל"מ הוא מטיב דבשעת אכילה ל"מ לברך דתכניב ימלא פי' ההלכה כו' וכו' דבשעת בליעת כו' ונדחה רגע ובברכת המלות לא אידמי אפי' שעת א' דגם בשעת עשיית המלות ה"מ לברך ע"ש . ועי"ז סרה הוכחה הפלתי ס' י"ע סק"ג ממ"ש החוס' בפסחים דקע"ז ע"א כד"ה מתקוף דס"ל

מלות לריכות כוונס דאי אל"כ ה"ל דאי נפיק בניבול ראשון אם יברך בניבול שני ה"ל בריכה לבטלה . וסרי זכו ברכת המלוס כדודע וא"כ מה בכך לברך בריכה ראשונה כיון שלא בירך תחילה יכול עכשו לברך ומבואר דס"ל כהרמב"ם דעל שצבר אינו מברך ע"ש .

ולהוכר אינו ראו' דבשיר אפי' דבלל המלות מזי לברך אחר עשיית המלות ומאסס ללא אידמי הברכה גם בשעת מלוה . ותלמי מלוה דתלי בצלילה כחכילת מרור וכדומה שאף שהוא ברכת המלוה

פסק

עא הקורא בתורה מברך ברכת התורה והקהל עונין ברוך ה' המבורך לעולם ועד .

אימר רבינו מעדיה שאף הוא עונה עמהם (עא) ובברכה אהרונה עונה גם הוא אמון עם הצבור כספר האשכול :

עב כל מצוה שלא בירך קודם עשייתה מברך אחר עשייתה בר מסעודה דאסור ליהנות מן העוה"ז

בלא ברכה וכיון שעבר ואכל והגיע ברכה אחרונה (עב) הואיל ואידמי אידמי והר"ם בסו"ל כתב כל העושה מצוה ללא בירך אם היא מצוה שעדיין עשייתה קיימת כגון רבש תפילין ונהעטף בציצית וי"שב בכוכה מברך אחר עשייתה . ואם דבר שעבר הוא כגון השוחט בלא ברכה והמפריש תרומה ומעשרות אינו חוזר ומברך :

פסק